

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

„Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Kaj zahteva g. Vukičević od SLS

Vstopijo naj v radikalno stranko in za to dobe enega ministra na račun radikalov. — Gosp. Korošec s tem ni zadovoljen. — Demokrati nočejo odločitve pred sestankom Narodne skupščine

— Beograd, 20. septembra. Dr. Korošec priznava, da bi izsilil izvedbo blejskega pakta in dovedel svojo stranko v vladu, so ostale neke popolnoma brezuspešne, marveč so rodila, kakor kaže razvoj dogodkov, baš nasprotno uspehe. Dočim je g. Vukičević doslej še vedno kolikor toliko racional na simpatije demokratičnih ministrov, zlasti dr. Marinkovića, je nameravani vstop klerikalcev v vladu alarmiral proti njemu vso demokratično stranko.

Po večerajšnji konferenci med gg. Vukičevićem in dr. Marinkovičem, na kateri je, kakor se zatrijuje v dobro informiranih krogih, dr. Marinković precizno označil svoje in stališče celokupne demokratične zajednice, je jasno, da je mogoče vstop SLS v vladu v sedanjem trenutku samo na ta način, da dr. Korošec svojo stranko popolnoma likvidira in z vsemi svojimi poslanci vstopi v radikalno stranko. Iz okolice dr. Marinkovića se naglašja, da bi mogla demokratična zajednica pristati na vstop klerikalcev v vladu le na ta način, da bi prišli v vladu kot sestavni del radikalne stranke, tako da bi dobili eventualna ministrstva na račun in škodo radikalne stranke kot take. Le v tem slučaju bi bilo mogoče ohraniti sedanjo koalicijo.

Razumljivo je, da dr. Korošec, ki je za časa volilnega boja gradil vse svoje pozicije na takojšnji vstop v vladu, ne da bi svojim volilcem pojasnil, pod kakimi pogoji je ta vstop mogoč, sedaj

ne more ne nazaj ne naprej ter se nahaja v zagoni, iz katere bo le težko najti izhoda. Doznava se, da se vrše sedaj med gg. Vukičevićem in dr. Korošcem le še razgovori o tem, kako bi se moglo ugoditi zahtevi demokratov, ne da bi se pri tem desaviral dr. Korošec pred svojimi volilci v Sloveniji. Sinoči od pol 8. do pol 10. se je mudil g. Vukičević ponovno na dvoru, kjer je kralju v dolgotrajni avdijenci pojasnil nastale težave. Po avdijenci je bil zelo rezerviran in je odklonil novinarjem vsako izjavo.

Danes so se razširile vesti, da je g. Vukičević uvidevajoč, da je prvotno zamišljeni vstop klerikalcev v vladu nemogoč, ponudil dr. Korošcu en portfelj pod pogojem, da vsi njegovi poslanci takoj vstopijo v radikalni klub in tam ojačijo njegovo pozicijo. Med klerikalci, ki se mude v Beogradu, je izzvala ta ponudba veliko ogorčenje. Iz njihovih vrst se naglašja, da znači to kršitev blejskega pakta, po katerem sta jim bila zagotovljena dva portfelja ter da se potemtakem tudi oni ne smatrajo več obvezane napram g. Vukičeviću.

Demokratom je g. Vukičević ponudil v kompenzacijo za pristanek k vstopu SLS v vladu še eno ministrstvo in tri državne podtajnike. Kakor pa se zatrijuje, je dr. Marinković obvestil g. Vukičevića, da je za sprejem take ponudbe merodajen edinole demokratični klub, ki pa se sestane šele 3. oktobra, tako da dotlej ostane vse neizpremenjeno.

Formiranje nove večine v radikalnem klubu

Zbližanje pašičevcev in centrumašev. — G. Maksimović postaja vedno ostrejši nasprotnik g. Vukičevića. — Ako ministrskega predsednika ne bodo vrgli demokrati, ga bodo njegovi lastni prijatelji.

Beograd, 20. septembra. Položaj g. Vukičevića postaja od dne do dne obupnejši. Aranzma s klerikalci je radi odpora demokratov definitivno pokopan. Se večje težave pa groze g. Vukičeviću v radikalni stranki sami. Proti sebi nimajo pašičevcev, ki se grupirajo okrog Nastasa Petrovića, marveč tudi radikalni centrum s Božo Maksimovićem na čelu. Stališče Bože Maksimovića se je po volitvah v radikalnem klubu znatno ojačilo. Če se odštejejo pašičevci in centrumaši, ostane g. Vukičeviću minimalno število poslancev, da je njegov položaj v radikalnem klubu naravnost brezupen.

V informiranih krogih se zatrijuje, da pripravljajo centrumaši vsopredno s pašičevci odločno akcijo proti g. Vukičeviću. Maksimović zahteva kot prvi in glavni pogoj za nadaljno podpiranje Vukičevićeve vlade, da se prepuste centrumašem vsa važnejša ministrstva, zlasti tudi ministrstvo notranjih zadev, ki ga reklamira g. Maksimović za se. Da bi položaj g. Vukičevića še bolj omajali, zahtevajo centrumaši prelom koalicije z demokrati, zavedajoč se, da bi s tem izgubil g. Vukičević vsako zaslobo in bi bila njegova usoda tudi v radikalnem klubu definitivno zapечатena. Ker pa se demokratije na drugi strani odločno protivito temu, da bi postal g. Maksimović ponovno notranji minister, se nahaja g. Vukičević v najtežavnejšem položaju, ker izgubi enega zaveznika, kakor hitro ugodu drugemu. V političnih krogih se podčrtava, da je radikalni centrum za g. Vukičevića mnogo nevarnejši, kakor pa pašičevci, ker pripadajo centrumu ljudi, ki hočejo za vsako ceno priti zopet do oblasti. Med centrumaše pa pristevajo tudi najuglednejše in najuplujnejše osebnosti radikalne stranke, kakor dr. Ninčiča, Uzunovića, Trifunovića, Srškića, Vujičića in druge. Značilno je, da se pridružujejo radikalnemu centru v vedno večjem številu celo oni poslanci, ki so bili izvoljeni na izrazitih Vukičevićeveh kandidatnih listah.

Opazja se, da se centrumaši in pašičevci v borbi zoper nadvlado g. Vukičevića v radikalni stranki vedno bolj približujejo. Ponovne konference med gg. Nastasom Petrovićem in Nikolo Uzunovičem se spravljajo v zvezo s skupno akcijo za rušenje Vukičevićeve vlade. Splošno pozornost je vzbudila tudi večerajšnja dolgotrajna konferenca med Nastasom Petrovićem in Ljubo Daviđevićem. Zatrijuje se, da je Petro-

vič ob tej priliki dal g. Davidoviču za gotovilo, da bo on s svojo skupino podprl Davidovićevo akcijo, da prisili g. Vukičevića k odstopu.

V vseh političnih krogih se glede na te razmere v radikalni stranki z veliko napetostjo pričakuje prva seja radikalnega poslanskega kluba, ki je sklicana za dne 3. oktobra. Splošno se domneva, da bo na tej seji prišlo do odločilnega spopada med raznimi skupinami v radikalni stranki. Groženje o izključitvi Nastasa Petrovića in uglednejših pašičevcev, ki se širijo iz vladnih vrst, nikdo ne vzame resno. Splošno se sodi, da so to le zadnji napori g. Vukičevića in njegove okolice, da se vzdrži na kmilu.

Pribečević in pašičevci

Zagreb, 20. septembra. Današnji „Jutarnji List“ primaša iz Beograda sledečo zanimivo informacijo:

Opazja se, da je g. Pribečević v zelo ozkih stikih s pašičevci. V zadnjem času je imel ponovne sestanke z voditelji pašičevske skupine ter jim pojasnil svoje stališče glede razmer v radikalnem klubu. Naglasil je, da smatra nadaljni obstanek Nastasa Petrovića v stranki, v kateri je istočasno tudi Velja Vukičević, za popolnoma nenaraven. Zatrijuje se, da se zavzema Pribečević za pregrupiranje strank ter da skuša pridobiti pašičevce za akcijo, ki se pripravljajo v okviru opozicije. Zanimivo je, da je g. Pribečević v razgovorih s pašičevci že ponovno izjavil, da danes obžaluje, da je svoj čas glasoval za zakon o zaščiti države. Če bi bil vedel, da se bodo razmere razvile v taki smeri, da bi ne bil tega nikdar storil. Zato mu je, da je glasoval za zakon ne samo zato, ker ga današnji vladodržci izkoriščajo proti njemu, marveč proti vsem demokratičnim elementom in tako vsakdo, kdor pride na vladu, izkorišča ta zakon proti onemu, ki je v opoziciji. Nikdar ni pričakoval, da bo prišlo pri nas do takega boja med demokratijo in reakcijo. Mnenja je, da gotovo tudi Marko Trifković danes obžaluje, da je glasoval za zakon o zaščiti države in za tiskovni zakon. Akcija, ki vodi v dvostranski sistem, se razvija zelo povoljno in bo rodila koristne rezultate za nadaljni razvoj naše notranje politike.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Stanovanjska akcija v Ljubljani

Pod bivšim gerentskim svetom je ljubljanska mestna občina zgradila okoli 200 stanovanj, pod klero-radikalnim režimom pa nobenega. — Partizanstvo pri oddajanju stanovanj v občinskih hišah.

V nedeljo se je vršila v Rožni dolini skromna, zato pa tem bolj pomembna svečanost. Stavbna zadruga „Stan in dom“, ki je doslej zgradila že 38 hiš s 75 stanovanji, je otvorila novo kolonijo 15 dvostanovaniških hiš.

Svečanosti vzdavde temeljnega kamna v vogalno zgradbo se je poleg vladnega komisarja na ljubljanskem mestnem magistratu g. Mencingerja udeležil tudi predsednik bivšega gerentskega sveta g. dr. Dinko Puc, ki je ob tej priliki govoril o važnosti samopomoči v stanovanjski akciji ter nalogah občine v podpiranju zadrugi.

Nepobitno dejstvo je, da se je vprašanje stanovanjske bede v Ljubljani pričelo resno reševati šele pod bivšim gerentskim svetom. V času gerentskega sveta je mestna občina ljubljanska sama zgradila okoli 200 stanovanj, še večje važnosti pa je, da se je zgradilo 350 stanovanj potom stavbnih združenj z garancijami mestne občine.

Bivši gerentski svet se je postavil na popolnoma pravilno stališče, da je občina dolžna predvsem podpirati privatno iniciativo ter omogočiti zlasti malim ljudem lasten dom.

Z jantvom občine raznim stavbnim združenjem, pri čemer občinske finance niso bile prav nič obremenjene, je veliko število malih ljudi, ki so imeli na razpolago skromne prihranke, prišlo do lastnega doma, kar je najidealnejša rešitev stanovanjskega vprašanja.

Odveč bi bilo povdarjati važnost te vrste stanovanjske akcije tako s higienskega kakor s socialnega in splošno gospodarskega stališča. Lasten dom z vrtilcem je prav za prav edino, kar more navezati mestnega proletarca trajno na družino in domačo zemljo.

Bivši gerentski svet, ki je z vso vnemo podpiral zadržno stanovanjsko akcijo, je storil s tem delo, ki bi moralo biti zgled tudi vsem drugim občinam, zlasti pa tistim, ki so za njih prevzeli vodstvo ljubljanske občinske uprave.

Zal je klerikalni režim na mestnem magistratu pokazal v reševanju stanovanjskega vprašanja veliko nesposobnost. Odkar je odšel bivši gerentski svet z magistrata,

ni občina zgradila niti enega stanovanja in pozabljene so ostale tudi stavbne zadruge. To dejstvo govori dovolj jasno.

Res je, da je pričel sedaj pred volitvami, ki se bodo vršile že v nedeljo teden, graditi vladni komisar s svojim kleroradikalnim svetom stanovanjske hiše, toda preskrba finančnih sredstev je ostala pritrjena bodemu občinskemu svetu. In g. vladni komisar s svojim svetom bo prej odšel z magistrata, predno bo dograjen eno samo stanovanje. V najuglednejši pomladanski in poletni stavbi sezoni se sploh ničesar ni gradilo.

Da so razpisali obligacijsko posojilo za graditev stanovanj, je trajalo dalje časa, kakor pa je bivši gerentski svet potreboval časa za zgradbo par sto stanovanj. Kako pa stoji zadeva z obligacijskim posojilom, na račun katerega gradi sedaj mestna občina veliko prepozno stanovanjske hiše, koliko je že vplačane, danes nihče ne ve in Ljubljana menda tudi ne bo prej izvedela, dokler ne bo dobila novega občinskega sveta.

Kar vemo pozitivnega o stanovanjski akciji vladnega komisarja in njegovega kleroradikalnega sveta, je samo to, da so se stanovanja v novi mestni hiši na Ahacjevi cesti oddajala kompetentom, ki so ga že imeli drugod, in znani so nam slučaj, da ga deložiranci in vagonarji niso mogli dobiti.

Se več nam je znano. Vemo, da hoče kleroradikalni režim na magistratu že sedaj oddati stanovanja v hišah, ki se imajo zgraditi z obligacijskim posojilom, medtem ko na drugi strani zbira to posojilo pod pretvezo, da bo dobil stanovanje pred vsem tisti, ki bo tega posojila več podpisal.

Kolikšna je razlika med delom bivšega gerentskega sveta in delom kleroradikalnega režima! Na eni strani resno stvarno in smoteno delo, podpiranje privatne iniciative in zadrugištva, na drugi strani pa smešno diletanstvo in partizanstvo.

Mislimo, da se z ozirom na očitna dejstva ljubljanskim volilcem dne 2. oktobra ne bo težko odločiti, komu naj poverijo za bodoče vodstvo ljubljanske občinske uprave.

Ljubljanska porota

Ljubljana, 20. septembra.

Pri večerajšnji obravnavi proti Francu Kosu in Rudolfu Dobnikarju radi tatvine tobaka so porotniki soglasno potrdili vsa tri glavna vprašanja, na kar je bil Kos obsojen na 5, Dobnikar pa na 1 leto težke ječe.

NEPOSTEN INKVIZITER

Gospod U. U., ki smo ga kretili za Urbana, je doma iz Ljubljane, sodno ločen, pravoslavne vere. Pošteno sorodnik ima, a kljub temu je prišel na porotno klop.

Lani februarja je stopil v službo pri nekem ljubljanskem reklamnem podjetju. — Trdila je nameravala izdati naslovnik mesta Ljubljane in okolice ter je Urbana postavila kot akviziterja, da bi zbiral naročila za inserate. Res je zbiral naročila in dobil 15 odstotno provizijo, a sam ni smel kasirati.

Urban je do konca marca lani vestno vršil službo, dokler mu ni njegov šef predložil usodnega lista, glasov katerega je bil zavržen obdolženec njegov zaslužek. To je tako nanj vplivalo, da se ni več prikazal v pisarno in je trdila smatrala, da je izstopil iz službe.

Ko je bil uslužben, je spoznal, kako trgovci radi dajejo oglase, zaslužek se mu je zdel lahak; sklenil je inserate nabirati na svojo pest. Izmišlil si je družbo „Adresar“, ki bo v nekaj mesecih izdala adresar, in sicer v obliki velike zbirke naslovov in oglasov podjetnikov v Sloveniji, ki naj bi služila za nekaj kašipot in orientacijo pridobitnih krogov.

V Ljubljani si je dal napraviti dve štampiljki z označbo „Adresar, družba z o. z. Ljubljana“, ter si nabavil več nabiralnih knjig. Poleti leta 1926 je pričel svoje delo, obhodil velik del ljubljanske oblasti in nekatere štajerske kraje. Izbral si je večino male trgovce, gostilničarje, mesarje in manjše obrtnike, a obiskal je tudi nekatera večja podjetja. Povsod se je izdal za zastopnika družbe „Adresar“, češ da nabira inserate za veliko reklamno knjigo, ki jo bo ta družba izdala. Na ta način je izvalil raznim strankam nad 11.000 Din in porabil denar zase.

Obdolženec je mirno poslušal obtožnico, sem in tja vzdihnil in pogledal kvišku. Pri zasliševanju je ponovno izjavil, da je nedolžen.

Porotni razpravi je predsedoval višji svetnik Mladič, votala sta svetnik Janša in sodnik Juvanc, obtožbeno je zastopal advokat dr. Kokalj, za državno pravdnštvo je bil navzoč dr. Fellner.

Ko je predsednik prebral imena raznih

Smartnem, in sicer še takrat, ko je teklo poravnalno postopanje. Hiša je stala okoli 80.000 Din, a kot lastnico hiše je premetenec vpisal v zemljiški knjigi svojo ženo. Stroški zadave je pa kril sam večinoma z denarjem, ki ga je prejel iz naročenega blaga, katerega je potem naprej prodal.

Albert je živel v majhnih razmerah, rednih trgovskih knjig ni vodil, obratovalnice ni imel nobene, tako da ogromna množina blaga, ki ga je v razmeroma kratkem času naročil, nikakor ne odgovarja njegovim slabim gospodarskim razmeram.

Obtožnica dolži Korinška, da je goljufal razne trdke za 207.295 Din ter s tem zakrivil hudo delo goljufije.

Predsednik: »Ali je res, kar vam obtožnica predlaga?«

Obtoženec: »Številke so dvakrat prevelike in bi me nekateri radi ogoljufali. Nikdar si nisem mislil, da ne bom mogel blaga plačati. Tudi je šlo krojaštvo vedno slabše.«

Potem se obtoženec sklicuje na to, da so mu trdke večkrat poslane blago, ki ni odgovarjalo njegovi zahtevi, zato ga je ceneje prodal.

Obtoženec pove tudi, da je bil sodno deložiran, pa je zato moral zidati hišo samo 8 kv. metrov veliko. Delal je, da je leta 1925 tudi napravil pomočniško skušnjo za krojača. Otok ima osem.

Razprava je bila ob 13.45 prekinjena in se nadaljuje ob 15.

Naš poročevalec je pri večeršnjem poročilu o porotni razpravi pustil malo preveč prostosti svoji fantaziji in je pri zaslišanju obeh obtožencev zapisal predsednikova vprašanja malo »po svoje«. — To je predsednik pri današnji razpravi ugotovil s primernim povdorkom in »kaznoval« poročevalca s tem, da ga je poslal med publiko. Ker proti tej sodbi ne nameravamo rekurirati, upamo, da je incident s tem poravn.

Glavni volilni odbor za Kranjsko

Danes dopoldne je končal svoje delo glavni volilni odbor za ljubljansko-pomurjsko okrožje. Posloval je v sejni dvorani mestnega magistrata od 12. t. m. dalje. Kot predsednik glavnega volilnega odbora je fungiral sodnik apelacijskega sodišča g. Avram Ruso, kot člana odbora pa predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu dr. Jurij Polensek in vpokojeni dvor. svetnik Fran Andrešek. Proti volitvam niso bile odboru podane nikake pritožbe. Odbor je uradno ugotovil število v celnem volilnem okrožju oddanih glasov. Oddanih je bilo 72.730 glasov. Kolikšna znaša 661.172. Posamezne liste so prejele: I. (radikalska) 9900, II. (SLS) 47.369, III. (SDS) 10.136, IV. (socialistična) 1818 in IV. (DKRB) 3507. Izvoljeni so: na prvi listi g. I. Pucelj, na drugi listi g. dr. Anton Korošec, dr. Fran Kulovec, Fran Smodej, Janez Brodar, inž. Dušan Serbec, Anton Sušnik, Karel Škulj in Janez Strcin ter na III. listi g. dr. Jerjav.

Glavni volilni odbor je danes oddal izvoljenim poslancem poverilnice.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: V oklepajih zaključki. Berlin 13.52 — 13.55 (13.535), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 7.9925 — 8.025 (8.0075), London 275.95 — 276.75 (276.35), New York 56.64 — 56.84 (56.74), Praga 168.04 — 168.84 (168.40, 168.45), Milan 308.25 — 310.25 (309.25).

Effekti: Vojna škoda 374 — 374 (374), Celjska 164 d., Ljubljanska kreditna 140 d., Prašediona 850 d., Kreditni zavod 160 d., Strojne tovarne 80 bl., Vevče 135 d., Ruše 260 — 270, Kranjska ind. dr. 400 d., Stavbna 56 d., Šešir 104 d.

Lesni trg: Tendence neizpremenjena. Zaključeno 8 vagonov in sicer 2 vagona tramov po kupčevi noti fr. vag. nakladna postaja po 250, 1 vagon tramice, strogo po noti kupca, fr. vagon meja po 310, 5 vagonov suhih bukovih drv, cepanic, do 10 odst. okroglih, franko vagon nakladna postaja po 19.

Deželni pridelki: Tendence mirna. Zaključeno 1 vag. turščice. Eksekutivna prodaja: 2 vagona fižola bohinja, fr. vagon Postojna po 370, 1 vagon fižola mandalona, fr. vagon Postojna po 390.

ZAGEBSKA BORZA.

Devize: London 275.95 — 276.75, New York 56.63 — 56.83, Pariz 222 — 224, Milan 308.75 — 310.75, Curih 1094 — 1097, Amsterdam 2277 — 2283, Berlin 1352 — 1355, Dunaj 799.25 — 802.25, Praga 168.01 — 168.81.

Effekti: 7% invest. posojilo 1921 83.75 — 84.25, 2½% vojna škoda 380 — 382, 384 zaključek, Hipotekarna banka 55½, Ljubljanska kreditna 140 prav. Prašediona 850 — 860, Vevče 140 — 150.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih: Beograd 9.13, Milan 26.25, Pariz 20.325, London 25.2225, New York 28.20, Berne 12.40, Bregu 22.15.

Kleroradikalno demontiranje srednjega šolstva

Za redukcijo srednjih šol v Sloveniji sploh ni nobenega stvarnega povoda. — Na Stajerskem ostane ena sama popolna gimnazija. — Vse pridobitve srednjega šolstva v Sloveniji po l. 1918, uničene. — Kulturni škandal klerikalne prosvetne politike.

Prosvetni minister dr. Perič je imel popolnoma prav, ko je dejal, da bo redukcija gimnazij napravila na javnost mučen vtis. Napravila je več kakor to, namreč vtis, da so na vodilnih mestih prosvetne uprave ljudje, ki o kulturnih in nacionalnih potrebah posameznih pokrajin imajo niti pojma. Če bi ti ljudje čuli o sebi sodo prizadetih staršev, učencev in profesorjev, menimo, da bi morali sedaj pomnožiti število sodnikov v slučajih razžaljenja časti.

Ogledati si je treba samo posamezne zavode, ki so prizadeti od famoznega čl. 138. finančnega zakona, ki ga je uveljavil kleroradikalni režim. Tako je n. pr. reducirana III. realna gimnazija v Ljubljani, ki ima 472 učencev, več kakor novomeška, keranska ali celjska. Peti razred III. drž. gimnazije v Ljubljani, ki se ima letos s 1. oktobrom ukiniti, šteje 52 učencev, ki se imajo poslati po odredbi prosvetnega ministrstva na bližnjo popolno gimnazijo. — V Ljubljani pride v poštev le II. drž. realna gimnazija, ki pa je že sama prenapolnjena. Letos ima njen 5. razred dva oddelka in v vsakem več kot 50 učencev. Povsem naravno je, da bo morala s prevzetjem V. razreda III. drž. realne gimnazije otvoriti novo vzpostavnico V. razreda, kar dejansko pomeni, da se je okril en zavod tako, da bi se povečala prenapolnjenost drugega. Povdarjamo, da II. drž. realna gimnazija v Ljubljani že sedaj ne zadošča njeni prostori, da je prenapolnjena tudi I. drž. humanistična gimnazija in da se bo položaj še poslabšal z dotokom iz okrajne gimnazije v Kočevju. III. drž. realna gimnazija je imela vse pogoje za obstoj. Za njeno redukcijo ni bilo nobenega povoda v morebitnem pomanjkanju učencev, kajti letos ima v 8. razredu 32 učencev, v 7. razredu 32, v 6. razredu 29 in v 5. razredu 52. Ljubljana kot kulturno središče Slovenije potrebuje nedvomno tri popolne gimnazije poleg realne, tretje že zaradi tega, da razbremenijo prvi dve, ki sta prenapolnjeni. Razen tega je treba povdariti, da ljubljanske srednje šole ne služijo samo Slovincem v Jugoslaviji, temveč tudi nad pol milijona Slovincem onstran meje, ki nimajo sploh nobene slovenske srednje šole in ki zaradi tega pošiljajo svojo mladino v Ljubljano kot najbližje območno mesto. Ljubljana ni kulturno središče samo Slovincem v Jugoslaviji, temveč vsega slovenskega naroda in kdor ji ukinja njeno šolstvo, je udaril tudi po naših bratih onstran meje, katerih deco bodo sedaj morale naše srednje šole vsled prenapolnjenosti odklanjati.

In kaj naj rečemo proti ukinutvi edine humanistične gimnazije na Stajerskem, v Mariboru, ki je ena največjih srednjih šol v Sloveniji in ki šteje nad 600 učencev? S 1. oktobrom je vrženih na cesto 63 dijakov, izmed katerih je 44 mariborčanov. Če upoštevamo dejstvo, da je Maribor proletarsko mesto, da je večina dijakov iz delavskih in nižjih slojev, ki ne morejo poslati svoje dece drugam, pomeni redukcija te gimnazije onemogočenje študiranja celi vrsti dijakov. Absurdnost je samo pomisliti na to, da bo v bodoče imela cela Stajerska s Prekmurjem vred samo eno popolno gimnazijo in sicer v Celju.

175 let že obstoja gimnazij v Mariboru, pa doslej še ni nikomur prišlo na misel, da bi jo ukinili. Treba je bilo šele kleroradikalnega režima in dr. Koroščevega pakta z Vukičevićem, očetom redukcij, da se je ukinil tudi ta zavod, ki ni v obmejnem Mariboru nič manjšega pomena, kakor je srednje šolstvo v Ljubljani.

«Slovenec», ki o celi zadevi molči, pri naša vendarle protest iz Maribora proti ukinutvi tamšnje gimnazije. V tem protestu trdi, da so »poslanci SLS se storili vse korake, da bodo merodajni krogi o ohranitvi gimnazije primerno poučeni.« Kdaj so storili te korake? Zakaj ni »Slovenec« takrat protestiral, ko so klerikalci glasovali za čl. 138. finančnega zakona in zakaj ni dr. Korošček, ki se je prejšnji teden mudil v Beogradu ter se pogajal za ministrske portfelje z Vukičevićem, sploh preprečil redukcijo srednjih šol v Sloveniji? Prav ti-

sti dan, ko je bil dr. Korošček pri Vukičeviću, je ministrski svet sklenil, da se reducira gimnazije v Mariboru, Ptuj, v Kočevju in v Ljubljani. In kako je mogoče, da so klerikalci sploh molčali, ko se je reducirala gimnazija v Murski Soboti?

Nič manjši udarec pa ne pomenja za naše ljudstvo redukcija gimnazij v Ptuj in v Kočevju. Vsled redukcije gimnazije v Murski Soboti so prišli letos na ptujsko gimnazijo mnogi prekmurški dijaki. Sedaj se bodo ti reveži že v drugič selili. Opozorjamo, da obstojata v Ptuj in Kočevju tudi dijaška internata, ki sta se doslej lepo razvijala, ki pa bosta z redukcijo višjih razredov seveda propadla, ker nihče ne bo pošiljal otroka tja, kjer ne more dovršiti študija.

Nepopolna gimnazija, ki ima samo štiri spodnje razrede, sploh nima življenske sposobnosti. Vsakdo bo rajši dal otroka v zavod, kjer lahko nepretrgoma dovrši šolo. Zato bodo vse nepopolne gimnazije hkrati ter bodo postale same po sebi odveč, kar je tudi končni namen redukcij.

Zanimivo je, da so v Sloveniji reducirane vse gimnazije, ki smo jih Slovinci pridobili šele po prevratu leta 1918. Gimnazija v Mariboru je bila pod Avstrijo popolnoma nemška, prav tako tudi gimnaziji v Ptuj in v Kočevju. Gimnazijo v Murski Soboti smo dobili Slovinci šele v Jugoslaviji, kakor tudi III. realno gimnazijo v Ljubljani, ki je bila prvotno nemška. Vse pridobitve v srednjem šolstvu v Sloveniji, na katere so se Jugoslovenci misleli s ponosom sklicevali, so sedaj po krivdi kleroradikalnega režima uničene.

Posebno odločno pa moramo protestirati, da se vrše take usodne izpremembe v času, ko se je pouk v srednjih šolah že pričel. Ne glede na to, da pomenjajo za starše prizadetih otrok nove stroške, ki jih nekateri sploh ne bodo mogli prenesti ter bodo vsled tega mnogi dijaki morali opustiti študiranje, pomenjajo te izpremembe tudi v pedagoškem oziru pravi prevrat. Vsled premeščanja dijakov in profesorjev z enega zavoda na drugega, iz enega mesta v drugo, trpi pouk, ki je itak že dovolj prizadet od beograjskega birokratzma.

Klerikalna prosvetna politika bo imela nedogledne škodljive posledice v vzgoji našega inteligentnega naraščaja. Spomenik, ki si ga je postavila klerikalna politika z redukcijo srednjega šolstva v Sloveniji, je enakovreden grmadam, na katerih sta Hren in Jeglič sežigala slovenske knjige.

Preobremenjena šolska mladina

Naši sedanjí učni načrti so tako urejeni, da je propast naše mladine neizogibna. S prevelikim številom učnih ur, z nakopičenim učiva in s preobširnimi in preštevilnimi domačimi nalogami se mora naša mladina telesno in duševno izčrpati. Naj navedem le dva primera. V višjem razredu osnovne šole imajo otroci pouk vsak dan od 8. ure jutraj do 1. ure popoldne ter večkrat tudi popoldne po 1 do 2 uri. Poleg tega dobivajo od dne do dne po 1 — 3 domače naloge. Pojasnimo nam gg. sestavitelj učnih načrtov, kdaj naj se ti otroci uče svoje lekcije, ki niso baš majhne in kdaj naj se odpočijejo in giba v svežem zraku.

Se mnogo hujeje je v srednjih šolah. Otroci imajo v nižjih razredih srednje šole pouk vsak dan od 8. ure do 4/13. in skoraj vsak dan tudi popoldne, največkrat po 2 uri. Domačih nalog dobivajo na nekem zavodu v nižjih razredih tedensko 14 do 15 in sicer 4 matematične, 5 francoskih, 1—2 srbohrvatske in 4 slovenske. Neki profesor zahteva celo, da so slovenske naloge dolge 3—4 strani t. j. 1/4 metra. Ker jih morajo otroci poprej koncipirati, jim jemljejo te domače spisovne vaje toliko časa, da ga jim ne preostaja za učenje drugih predmetov. Pa še romane naj berejo doma! In učijo naj se na izust 3 strani dolge pesmi! — Kje je drugih 9 predmetov? Noben učni načrt ne pove, kdaj naj si priučijo otroci obširnih lekcij iz vseh 10 predmetov in kako naj si pridobije dnevno vsaj eno uro oddiha v svežem zraku. V

tej preobremenjenosti je torej iskati pravi vzrok slabega napredka in nikjer druge. Mladina kratkotrajno ni več kos prevelikemu telesnemu in duševnemu naporu. Namen učnega načrta vendar ne more biti, vzgajati telesne in duševne slabice. Je-li morebiti to boj proti jetiki, ker morajo otroci žetiti po ves dan v zatohlih sobah? Ali menite, da boste rešili telesno vzgojo z 1 do 2 uri tedenske telovadbe.

Po vseh kulturnih državah, v Nemčiji, Franciji in na Angleškem je stremljenje učne uprave povsem nasprotno našemu.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Krvav pokolj med pristaži pašicevcev in vukičevcev. — Skrivnostni dvojni uboj. — Težka avtomobilska nesreča v Osijeku.

V nedeljo so obvestili policijo v Subotici, da so se nekaj kilometrov od Subotice pred gostilno Zidjareva, kmetje stegli in jih je nekaj obležalo mrtvih. Policija je odšla z dežurnim zdravnikom na kraj krvavega pokolja in našla množico seljakov. Komaj se je prerinila skozi gnečo do seljaka, ki je ležal mrtve v mlaki krvi sredi ceste. Bil je 28letni Stjepan Vojnić-Rogič. Razbili so mu glavo z lopato, tako da so mu izstopili možgani. Blizu njega v jarku je ležal 40letni kmet Dančo Szabo. Prebodec je bil z vilami in ves razmesarjen z motikami. Najbrž ne bo ostal pri življenju. Poleg njega je ležal Ivan Hajčunk s težkimi poškodbami. Kakih 50 m dalje na cesti je ležalo truplo Mihajla Reščika, ki so mu prerežali žile na levi roki in je izkrevljal. Poleg njega so ležali še trije nezvestni ranjenci. Pretep med seljaki je nastal radi politike. Po izpovedi prič, ki so bile prisotne med pretepom, je skupina 15 kmetov popivala najprej v Subotici. Nato so vsi odšli domov. Med potjo jih je napadla še večja skupina kmetov pod vodstvom gostilničarja Zidjareva. Napadalcji so bili oboroženi z vilami, lopatami, motikami in noži. Napadeni so bili neoboroženi in so zato zbežali. Napadalcji so jih dohiteli in jih neusmiljeno potolkli. Šestim se je posrečilo ubežati, ostali so pa lažje ali težje ranjeni. Dva med njimi sta obležala na mestu mrtve. Napadalcji so se na pol mrtve kmete obdelavali z motikami in lopatami. Neka priča, ki je skrita za sledovalca potek pokolja, je izpovedala, da seljaki iz Subotice niso izživali in so bili popolnoma mirni, dočim so jih nasprotniki izživali in premišljeno napadli. Napadalcji so radikali Pašicevci, napadeni seljaki so pa pristaži vladne radikalne skupine. Pašicevci so vladnim radikalom neprestano pretili z grožnjami, ako ne zapuste vladno skupino. Radi politike so se začeli prepirati. Ubiti Vojnić je siromašen kmet in je zapustil 12 neprekrljenih otrok. Policija je aretirala 30 pretepačev, ranjence so odpeljali v mestno bolnico, trupla pa v mrtvašnico. V Subotici je vest o političnem krvavem pokolju vzbudila veliko senzacijo.

★

Včeraj je bil izvršen v občini Čerebič pri Novem Sadu dosedaj še nepojasni uboj. Sodnik Tosić iz lok se je napotil v Čerebič, da bi pregledal občinski urad. Popoldne sta bila sodnik in občinski blagajnik Ilija Živković sama v prostorih občinske blagajne. Uradniki v sosednjih prostorih so nenadoma začeli dva strela in pihoteli v blagajniško sobo. Našli so blagajnika in sodnika mrtva na tleh. Kaj se je med njima odigralo, ostane menda zavedno nepojasnjeno. Oba, ki bi mogla pojasniti vzrok krvavega dejanja, sta mrtva. Novosadsko državno pravdnstvo je takoj uveljavilo preiskavo, ki pa še ni dosegla zaželenega uspeha. V splošnem je razširjena vest, da je preiskovalni sodnik našel blagajno v velikem neredu in ga je blagajnik iz strahu pred zasluženim kaznjem ustrelil, nato pa pogljal še sebi kroglo v glavo.

★

V nedeljo se je zbralo v Osijeku neznadno veliko ljudi iz vseh okoliških krajev. Vršile so se razne konjske, motociklistične in druge tekme. V mestu je prišel tudi Marko Jakovljević s soprogom iz Brucke. Z avtom so se peljali po Kapucinski ulici, ki je bila polna občin-

Tam se reformira šolstvo na temelju načela »Mens sana in corpore sano«. Pričeti bo treba obširno akcijo, da se prepreči nadaljnje izmuzgavanje naše mladine, ki do naša le neuspehe. Šola bodi učilnica in ne mučilnica. Že sedaj pa naprošamo ravnatelje posameznih zavodov, da posvečajo svojo pažnjo številu in obsegu domačih pismenih nalog ozir. vaj in da preprečajo v lastnem delokrogu samovoljno to- stvamo postopanje poedincev.

Oče šolobiskujočih otrok.

Kolesarski tatovi pod ključem

Areteacija dveh nevarnih tatov koles in njih pomagavev.

Zadnjič smo poročali o aretaciji drznega in prebrisane tatu, 26letnega Antona Remarja, strokovnjaka za tatvine koles. Končno so ga zasedli, ko je v svojem brolgu na Poljanski cesti prepletkaval 3000 Din vredno, trgovcu Pogacarju ukradeno kolo. Sedaj so policijski kriminalni organi, ki so zadnji čas začeli s polno paro iskati tatove koles, ugotovili, da ima Remar mnogo tatvin koles na vesti in da je bilo njegovo glavno torišče za tatvine te vrste OUZD na Miklošičevi cesti. Zasedli so še drugega kolesarskega tatu.

V soboto popoldne je neznan mož, star okoli 22 let, ponujal na Mestni pristavi nekemu mestnemu uslužbencu skoraj novo kolo na prodaj. Uslužbenec se je z njim za kolo dogovoril in plačal zanj 570 Din. Prav- točasno je bil na to kupčijo opozorjen v bližini službojoči stražnik, ki je stopil k neznanu in zaklical: »Stojte! Toda neznanec je urinil krač popihal, a stražnik za njim. Posrečilo se je po divji dirki neznanca prijeti. Na policijo so ugotovili njegovo identiteto. Spoznali so v njem sila drznega tatu in vlomilca, ki je spomladaj prelat večme- sečno ječo ter se je nato preživljal samo s tatvinami. Zadnjič ga se ni več družil z vlomilsko tolpo, marveč se je vrgel na tatvino koles. Aretirani je 22letni, zloglasni vlomilec Jože Cimžar, doma iz neke vasi pri Kranju. Policija je zaplenila mestnemu uslužbencu prodano kolo ter kmalu ugotovila tudi pravega lastnika. Kolo je bilo popolnoma novo, znamke »Dürkopp« in vredno 2500 Din. Bilo je prejšnji dan v petek popoldne ukradeno ključavničarju Stanku Zdešarju iz veže Alojzjevičeva na Poljanski cesti. Kolo je policija izročila Zdešarju, pri Cimžarju dobljeni znesek 570 Din pa mestnemu uslužbencu. Pri Cimžarju so našli podroben načrt za kolesarske tatvine.

Včeraj in danes je neprestano ves aparat kriminalnega oddelka policijskega ravnateljstva na delu, da končno izsledijo drzne kolesarske tatove, ki so bili dobro organizirani. Imeli so svoje pomagave, ki so jim pomagali ukradeno kolesa razpečevati ne v mestu, marveč v bližnji ljubljanski okolici in drugih krajih, zlasti po Dolenskem in Gorenjskem. Prodajali so kolesa za prav smešno nizke cene. Navadno so nova ali dobro ohranjena kolesa prodajali po 500 do 800 D. Policijskim agentom se je v dveh dneh posrečilo eruirati deset ukradenih koles. Zato je danes na policijskem ravnateljstvu prava razstava koles. Prvotne lastnike teh koles ugotavljajo na podlagi uradnih beležk in tovarniških številk.

Prejšnji teden, kakor smo že omenili, so prijeli na Poljanski cesti Antona Remarja. Ta je bil prav podjeten tat in je imel svoje pomagave. Kolesa je prodajal večinoma na Dolensko. V soboto aretirani Jože Cimžar pa je imel prebrisane pomagave in sodelavce. Policija je od nedelje do danes prijela še dva Cimžarjeva tovarisa, ki sta bila sodelovalca pri tatvini odnosno sta mu pomagala razpečevati ukradeno kolesa.

Upati je, da se policiji končno posreči spraviti pod ključ vse nevarne tatove tako, da bodo kolesarji končno imeli mir pred njimi. Kolesarski tatovi so bili pretekli teden že naravnost predrzni in so dnevno izvršili že šestkrat glasoval za smrtno kazen, izrečeno nad tujci, ki se niso pokorili našim zakonom.

Tako torej žive Benetke zadnjih dvesto let. Pred osmimi meseci smo izvolili novega doža, markiza Marina Pauluccija, potomca ene najstarejših plemiških rodbin. Jaz sem član Sveta deseterice od zadnjih volitev, ki so se vršile pred dvema letoma 1. februarja 3232. Poleg tega imamo še svet trojice ali inkvizicijo, čije oblast se razteza na vse — na dožo in celo na Svet deseterice. Ti trije inkvizitorji so: grof Tomaso Grimani, vojvoda Carlo di Liguri in markiz Vittore Zeno.

Mislim, da sem povedal vse. Grof Rafael Mossenigo je umolknil. Tudi Neznaneec in d'Albanic sta dolgo molčala.

Naslomljena na mizo sta se globoko zamislila. V sobo se je slišal oddaljen ropot. Bivši ljudje so se pripravljali na pot v novi svet.

Slednjič je Neznaneec dvignil glavo in se obrnil k članu Sveta deseterice, rekoč:

— Ali vas smem povabiti na zajtrk? Rad bi še o marsičem govoril z vami, po zajtrku vam pa povem, kaj sem sklenil glede vaše usode.

— Glede moje usode? — se je začudil svetnik.

kar po dve tatvini. Odkar sta dva nevarna tatova že pod ključem, tudi policijska kronika več ne beleži tatvin koles.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 20. septembra 1927; katoličani: Evstahij; pravoslavni: 7. septembra, Sosont.

Jutri: Sreda, 21. septembra 1927; katoličani: Matevž; pravoslavni: 8. septembra, Roždenje Bogorodice.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: »Rajski vrt«.

Kino Matija: »Selkova sužnja«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva c.; Trnkoczy, Mestni trg.

Jutri: Bohinc, Rimska c.; Levstek, Resljeva cesta.

Ljubljanska opera. Danes, v sredo, dne 21. t. m., se poje v ljubljanski operi Kalmanova opereta »Grofica Marica«, ki uživa izmed vseh operetnih predstav, ki so bile v zadnjem času igrane na našem odru, največjo popularnost. Opereta se poje v običajni zasedbi z go. Poličevom v naslovni vlogi. Cene običajne, posebniki gledališke razstave na ljubljanskem vselesnju imajo na podlagi razstavne vstopnice pravico do 20% popusta.

Sport

Mednarodni lawn-tenis turnir v Mariboru

V nedeljo se je vršil v Mariboru mednarodni lawn-tenis turnir za prvenstvo Slovenije. Tekmovanja so nudila krasen in zanimiv sport in so deloma končala s senzacionalnimi, predvidenimi rezultati. Tako je Hitzel porazil prvaka Slovenije Leyera, a ga dr. Krausova (Maribor) prvakinja Jugoslavije go. Schweickhardtova. Rezultati v posameznih konkurencah so bili:

Dame posamezno: dr. Krausova—Stergar 6:3, 6:1; Schweickhardt—Malingar (Leoben) 6:2, 6:2; dr. Krausova—Schweickhardt 7:5, 0:6, 6:2.

Gospodje posamezno: Hitzel—Leyrer 2:6, 10:8, 6:4; Gaymeier—dr. Munk 0:6, 2:6; Hitzel—dr. Munk 3:6, 3:6, 3:6.

Dame in gospodje v dvoje: Dr. Krausova—Munk: Zirngast—Kraus 6:1, 6:1; Jahn—Rieck: Schweickhardtova—Badl 6:4, 6:4; Jahn—Rieck: dr. Krausova — dr. Munk 6:2, 6:3.

Gospodje v dvoje: Rick — Wolf: Bleiweis, Höglar, prepustila Ljubljano, ki sta zasedla III. mesto brez igre Gradčanom, ki sta v finalu porazila par dr. Munk — Leyrer 6:3, 7:5, 7:5. Tretje mesto je zasedel par Blanke — Hitzel, ki je podlegel dvojici dr. Munk — Leyrer v razmerju 1:6, 7:5, 4:6.

Se nekatere nedeljske tekme. Gradec: Slovan (Dunaj) — Sturm 3:2; Krakov: B A C (Dunaj) — Cracovia 3:4; Berlin: Srednja Švica — Nemčija 1:1.

— Tendenciozne kritike. Zagrebške »Novosti« skušajo prikriti poraz Haška v Ljubljani ter naglašajo, da so se »starec čvrsto držali napram Primorju, ki je vendar v prvenstvu porazilo Ilirijo. Prvič to ne drži, drugič je pa res, da so ti »starec Mitrovič, Koch, Agić, Jeren, Justin, Kunst, Khan, Würth itd. igrači prve garniture Haška. — Ravno tako tendenciozne so tudi kritike obeh mariborskih listov »Večernik« in »Marburgerec« o nedeljski prvenstveni tekmi Ilirija — Maribor. Kritika obeh listov naglašata, da je družina Ilirije zmagala samo po zaslugi sodnika g. Doberleta in zahtevata anulacijo tekme. — Kdor je videl nedeljsko igro Ilirije, mora objektivno priznati, da je bila družina v izredni formi in da je bila za razred boljša od družine Maribora, ki je bila očitno nerazpoložena. Zmaga Ilirije je bila popolnoma realna, senjenje g. Doberleta brezhibno.

— 40-letni jubilej slovenskega kolesarstva. Koturški Savez kraljevine SHS, Ljubljanska pododoba, priredila v nedeljo dne 25. t. m. dirko za »Gorsko prvenstvo Slovenije« na Vrhniki. Tem povodom so naklonili takratni člani prve slovenske kolesarske organizacije »Kluba slovenskih biciklistov Ljubljana«, ustanovljenega leta 1887, prehodni pokal. Kolesarska sekcija Vrhnikeškega sportnega kluba priredi ta dan »Kolesarski tabor«, na kar se vsi klubi, vključeni v Koturškem Savezu, posebej opozarjajo, s pozivom, da se polnoštevilno udeležijo te prireditve. Zaključek prijav za prvenstveno dirko je nepreklicno v četrtek, dne 22. t. m. ob 19. uri. — Koturški Savez SHS, Ljubljanska pododoba.

— Da Morda vas bom moral nekaj dni pridržati kot ujetnika.

— Zakaj? — je vprašal grof Mossenigo ogorčeno.

— Zato, ker nečemo, da bi kdo prezgodaj izvedel za podzemno mesto.

— Toda, dragi gospod, — se je pomiril svetnik, — če vam dam častno besedo...

— Čakal sem, da mi ponudite častno besedo, grof — se je nasmešnil Neznaneec. — Na častno besedo vas še nocoj odpeljem nazaj v Benetke. Z vašim vojakom je pa stvar drugačna. Prvič, ko se napije, bo sklepatal, kaj je videl na dnu zaliva.

Grof Mossenigo je skomignil z rameni in malomarno odgovoril:

— Vojakova usoda mi je deveta briga. Lahko storite z njim, kar vam drago. Koncem koncev, ako ga ne obdržite, ga bom moral po povratku v Benetke itak zastrupiti, sicer bo gotovo sklepatal, kar ne sme.

— Ako je tako, — je dejal Neznaneec, — bo pa res najbolje, da ostane tu. Mu vsaj ne bo treba umreti nasilne smrti.

Vstal je in povabil svetnika s seboj. — Polgne je že, grof. Takoj prineso zajtrk. D'Albanic, vi in de Clève bosta zajtrkovala z nama.

Jean de la Hyre:

14

500

Roman.

— Hvala! — se je nasmešnil kapitan. — Sicer sem pa itak vedel, kaj odgovorite. Dovolite mi še eno vprašanje. Odgovor bo neprimerno težji in zelo vam bom hvaležen, ako me informirate o nekaterih važnih zadevah.

— Govorite, gospod.

— Priznam, da me je pripovedovanje d'Albanici in de Clève o tem, kakšne sta naša Benetke, zelo presestnilo. Kaj je človeštvo res nastopilo rakovo pot, namesto da bi izpopolnilo uspehe znanosti in tehnike? Zakaj je čez petnajst stoletij znova oživel Svet deseterice? Od kod vaš plašč, vaš klobuk, vaš meč? Čemu...

Videč, da se je grof Mossenigo nasmešnil, je Neznaneec umolknil.

Benčan je odgovoril:

— Gospod, gotovo ste opazili, da je človeštvo v znanosti in tehniki zelo napredovalo. Ne bom vam govoril o tem, saj se boste sami prepričali. Benetke so se pa vrnile v srednji vek iz enostavnega vzroka, ker imajo bogate zgodovinske in umetniške tradicije.

Pred 200 leti ali bolje rečeno 17. aprila 1. 3034, je bil sklican svetovni kongres, na katerem so se zbrali predstavniki vseh konfederacij, Zedinjenih držav in zvez, ki tvorijo zdaj svetovne države. Kongres je bil sklican na inicijativno splošno akademije umetnosti v Parizu. Cel teden so trajali govori, debate in citiranje resolucij. Slednjič je bilo sklenjeno proglasiti Benetke mestom preteklosti, da bi se mogli v njem ljudje od časa do časa odpočiti od naporov sodobnega življenja.

Zato je bilo uničeno vse, kar so ustvarili Benčanji po 18. stoletju. Mi nimamo ne elektrike, ne železnice, ne parnikov in sploh nobenih strojev.

Benetke so postale neodvisna republika, Benčanji so izvolili senat, ki voli izmed svojih članov deset svetnikov in doža. Skratka, obnovljena je bila aristokratska konstitucija starodavnih Benetk.

Iz arhivov so izvele benetke zakone in uredbe iz 16. 17. in 18. stoletja ter jih predelali v enoten zakonik.

V zalivu okrog Benetk so bile prepovedane vse novotarije. Aeroplanom je bilo prepovedano letati nad zalivom, kaj šele nad Benetkami. Benčanji so sprejeli zopet običaje iz dobe dožev, njihove obleke so nekaj prehod med modo 16. 17. in 18. stoletja.

Na vsem ozemlju sedanjih Benetk je dovoljena samo klasična italijanščina. Benčanji ne smejo potovati v inozemstvo. Kdor se pregreši zoper ta zakon, ga doleti smrtna kazen v poljubnem delu sveta takoj, čim policija ugotovi, da je Benčan.

Inozemcem je pa dovoljen dostop v Benetke in njihovemu navalu se ima naša republika zahvaliti za svoje bogastvo, kajti Benčanji ne plačujejo davkov. Toda tujci se morajo pokoriti strogim odredbam. Pot v benetško republiko vodi samo skozi Trst, Mestrio in Fusino. Povsod so nameščeni posebni uradniki, ki pregledujejo, dali tujci, namenjeni v Benetke, dovolj obvladajo italijanščino, dali so oblečeni tako, kakor je predpisano v Benetkah, in dali v njihovi prtljaji ni nobenih predmetov sodobne tehnike. Šele po strogem zaslišanju in pregledu jim dovolijo dostop v mesto in zaliv.

V mestu morajo plačati sorazmerno svojim denarnim sredstvom davek, potem pa lahko žive, kakor so žive njihovi predniki v 17. stoletju: ljubavne pustolovščine, izprehodi v gondolah, karnevali, dvoboji, politične zarote. Vse, kakor je bilo v starih časih.

Toda za časa bivanja v Benetkah so tujci podvrženi samo benetškemu zakonom. Kot član Sveta deseterice sem

že šestkrat glasoval za smrtno kazen, izrečeno nad tujci, ki se niso pokorili našim zakonom.

Tako torej žive Benetke zadnjih dvesto let. Pred osmimi meseci smo izvolili novega doža, markiza Marina Pauluccija, potomca ene najstarejših plemiških rodbin. Jaz sem član Sveta deseterice od zadnjih volitev, ki so se vršile pred dvema letoma 1. februarja 3232. Poleg tega imamo še svet trojice ali inkvizicijo, čije oblast se razteza na vse — na dožo in celo na Svet deseterice. Ti trije inkvizitorji so: grof Tomaso Grimani, vojvoda Carlo di Liguri in markiz Vittore Zeno.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. septembra 1927.

— **Poslanik dr. Smolčak v Beogradu.** Naš poslanik v Madridu dr. Josip Smolčak je prišel v Beograd, da poroča zunanemu ministru dr. Marinkoviču o predstojateljskih trgovinskih pogajanjih s Španijo.

— **Mednarodni antropološki kongres.** V Amsterdamu se odpravi te dni mednarodni antropološki kongres, na katerem bo našo državo zastopal bivši minister in direktor ljubljanskega etnološkega muzeja dr. Niko Zupančič, ki je že odpotoval na kongres.

— **Pravniški kongres v Sarajevu.** Vse priprave za otvoritev letošnjega rednega pravnika kongresa v Sarajevu so končane. Kongres prične s svojim delom v petek 23. tm. Udeležba je prav odlična in se je iz cele države prijavilo nad 1300 pravnikov. Iz Slovenije odpotuje na kongres 150 pravnikov, med njimi organizator pravnika kongresov, odvetnik dr. Danilo Majaron, člani stalnega odbora, 8 univerzitetnih profesorov, dalje ugledni sodniki, odvetniki in drugi pravniki. Naši pravniki odpotujejo na kongres jutri zvečer z brzovlakom. Predsednik vrhovnega sodišča v Sarajevu in predsednik odbora na pravnika kongres dr. Milivoj Simić je obvestil o otvoritvi kongresa dvorno pisarno ter povabil na kongres ministrskega predsednika Veljo Vukičevića in pravosodnega ministra dr. Subotiča. Po kongresu odpotuje nad 100 pravnikov v Mostar, kjer jim priredi mestna občina svečan sprejem.

— **Posojilo mesta Dubrovnik.** Finančni minister je dovolil občini Dubrovnik gajetie investicijskega posojila pri Državni hipotekarni banki v znesku 12 milijonov Din. Posojilo je označeno kot dolgo ročno.

— **Napredovanje poštinskih uradnikov.** V poštinem ministrstvu je podpisal velik ukaz o napredovanju poštinskih uradnikov v višje kategorije in skupine.

— **Ukinjenje carinarnic.** Generalna carinska direkcija je finančnemu ministru nujno predlagala ukinitje večjega števila carinarnic v svrhu redukcije letošnjega proračuna. Ukinitje se vse one carinarnice, ki so deloma nepotrebne in katerih posle lahko vrše druge bližje carinarnice.

— **Predor skozi Ivan - planino.** Prometno ministrstvo je izročilo na javni licitaciji gradnjo predora skozi Ivan - planino gradbenemu podjetju Payer v Zagrebu. Celokupni gradbeni stroški so proračunani na 36,833.577 Din. Predor bo zgrajen v enem letu.

— **Najemniki za podaljšanje stanovanjskega zakona.** V nedeljo 18. tm. se je vršil v Beogradu velik shod stanovanjskih najemnikov, na katerem je stvarno in obširno poročal o stanovanjskem problemu v Sloveniji delegat in tajnik Društva hišnih najemnikov v Ljubljani g. Ivan Smolčak. Shod najemnikov je soglasno in z odobranjem sprejel daljšo resolucijo, ki zahteva podaljšanje stanovanjskega zakona do konca l. 1930. Dalje se pozivajo država in občine, da začno graditi cenena stanovanja, da se sedanje najemnine pod nikakim pogojem ne povišajo in da se stanovanjski zakon razširi tudi na nove hiše. Država in občine naj po vzoru Avstrije, Anglije in Češkoslovaške čim prej votirajo večje kredite za gradnjo stanovanjskih hiš. Resolucija opozarja dalje, da bi ukinitje stanovanjskega zakona povzročilo v vsej državi nedolgedne posledice.

— **Kongres pravnikov.** Knjiga referatov za III. kongres pravnikov je tatisnjena. Izvenljubljanske članom se je poslala po pošti, ljubljanske članice pa naprosamo, da jo dvignejo pri vratarju pravosodnega palače v Ljubljani, kjer je za nje založena. — Stalni odbor.

— **Zdravstveni tabor na Rakitni.** V nedeljo 18. tm. se je vršil lep zdravstveni tabor na Rakitni pri Borovnici. Tabora se je udeležilo okoli 1000 oseb, zlasti mnogo kmetskega prebivalstva iz bližnjih vasi. Sanatorij za kostno lekuje je blagoslovil domači župnik g. Ivan Zajec, na kar ga je otvoril predsednik Društva za narodno zdravje g. dr. Ivo Pirč iz Ljubljane, zahvaljujoč se mestni občini ljubljanski za naklonjeno podporo 10.000 Din. Po otvoritvi je predaval dr. Živko Lapajne o vplivu višinskih žarkov pri zdravljenju kostne jetike. Sanatorij je sicer še majhen in ima sedaj prostora za 10 bolnikov, ki so se solznički občini zahvaljevali za ustanovitev.

— **Ambulanci vagon.** V katerem je bil pošti podarjen Bratož napaden in oropan, je v mariborskih državnih delavnicah v popravilu. Pri tem je silno zanimivo dejstvo, da je bila zasila zavora samo na videz dobra, v resnici pa brez pomena, zakaj Bratož bi bil lahko potegnil zasila zavora, a vlak bi se ne bil ustavil, ker je bila zavora znotraj v nevidnem svojem delu pokvarjena. Vse to je jasen dokaz, da je bil rop prebito dobro zasnovan. V mariborskih delavnicah so jo, da je bil ropar v tla vdelan skrit. Tik ob steni pri vratih je v vilo vdelana štramba za eventualno službeno porabo. Ta štramba je čez dva metra dolga, podgripi meter široka pa pol metra globoka. Pokrita je z deskami. V njej ima človek več kot dovolj prostora. Ropar je dobro vedel, kje je stal poštni uslužbenec. Dvignil je pokrov, planil na Bratoža, mu vrzel vrečo čez glavo in ga povezal ter na prvi postaji z bogatim plenom izginil v noč.

— **Zahvala.** Podpisana se najpriserčneje zahvaljuje vsem blagim dobrotnikom, ki so prispevali z velikodušnimi darovi za nagrobni spomenik mojega dobrega strica veleč. g. Jakoba Aljaža, župnika in duhovnega svetnika na Dovjem. Ta zahvala velja sploh vsem, ki so na kakršnikoli način počastili spomin pokojnega. Micka Zagar.

— **Požar na Kapiših v Kamniški Bistrici.** O nesreči smo izvedeli sledeče podrobnosti: Dne 8. t. m. zvečer ob 11. uri je zapazil gozdar Janez Spin, da mu gorita hlev in štramba za krmo. S svojo ženo je

takoj hitel reševati živino, a bilo je prepozno, ker je bila radi dima že zadušena. Mož, ki ga vsak pozna, da je poštenjak od nog do glave, je na ta način prišel tako rekoč ob vse premoženje. Zgorili sta mu dve kravi in pet prašičev. Kar je prihranil v dolgih letih svoje težke in napore gozdarske službe, mu je požar uničil v eni noči. Ker je nesreča velika — škoda znaša okoli 15.000 Din in ni bil zavarovan za živino — je pomoč nujno potrebna. Zato v prvi vrsti apeliramo na mestno kamniško korporacijo, kateri omenjeni služi pošteno in vestno že dolgo vrsto let, da mu denarno priskoči na pomoč. Enako najemniki lova, ki imajo v Spinu zvesto moč, ki odločno preganja divje lovcе, ki so najbrže iz jeze zažgali. Spine naj se končno tudi spomnijo vsi tisti turisti in izletniki, ki so se radi ustavili na njegovem domu in bili deležni njegovega gostoljubja. Prispevke pošiljajte Slov. planinskemu društvu v Ljubljani, ali podružnici v Kamniku, ali pa župnemu uradu v Štranih, pošta Kamnik.

Iz Ljubljane

— **Obletnica smrti Lundra in Adamiča.** Danes je 19letnica smrti Lundra in Adamiča, ki ju je 20. septembra l. 1908 ob protinenskih demonstracijah v Ljubljani ustrelila nemška soldateska. 19 let je minilo od tistih dni, ki so zbudili v slovenski javnosti povečan odpor proti avstrijsko-nemškemu nasilju spomenik obeli žrtve, ki ga je pred vojno prepovedal škof postaviti na pokopališču, pa leži še vedno neke shranjen. Skoro vsako leto se ponavlja iz naše javnosti klic, ki apelira na mestno občino ljubljansko, naj otme ta spomenik pozabljenju ter ga postavi na primerno mesto, bodisi na kakem trgu, bodisi v kakem parku, vendar se, kakor bi bilo začarano, nihče ne zgahe, da bi spavil na dan spomenik iz zabojev v mestni pristavi. Menimo, da je prav, ako ob letnici ponovno opozorimo na ta pozabljeni spomenik merodajne činitelje, ki naj se spomnijo nam, če ne že iz piletete napram padlim žrtvam, pa vsaj zaradi dejstva, da je Ljubljana na spomenikih itak revna.

— **Prihod ljubljanskega aviona!** Vodstvo Aero-kluba nam sporoča, da se je dr. Rape danes vrnil iz Stuttgarta vsled tega, ker niso še opravljene s strani nemške države vse formalnosti, radi česar se prelet zakasni za nekaj dni. Nemška država zahteva, da mora biti vsak aeroplan, ki naj bo pripuščten zračnemu prometu po posebni strokovni komisiji temeljito preiskan in preizkušen, kar traja par dni, nato šele ministrstvo izstavi potrebne listine, brez katerih noben v Nemčiji izdelan avion ne sme na pot. Ko bo avion in vse te formalnosti v redu, bomo prijatelje aviatike obvestili o prihodu s posebnimi noticami.

— **Popis interesentov agrarne reforme.** Mestni magistrat ljubljanski je pozval potom uradnega razglašene interese, ki žele dobiti zemljo na veleposelstvo knezoškofije, da se najpozneje do dne 29. sept. 1927 zglašijo pri mestnem magistratu ljubljanskem. Tozadevni razglas je nabit na magistratni deski.

— **Mladinski dan na pokrajinski razstavi.** Velesejska uprava hoče omogočiti poset letošnje izredno zanimive in poučne pokrajinske razstave vsem slojem, zlasti pa šolski mladini, ki večinoma ne more plačati cele vstopnine. Zato je uprava sklenila prirediti v petek 23. t. m. popoldne mladinski dan, ki naj omogoči šolski mladini ljubljanskim in okoliških škol ogled pokrajinske razstave. Učenci in učence plačajo samo 3 Din vstopnine, siromašnejši, ki naj jih določi učiteljski razrednik, pa imajo prost vstop. Učitelji naj sestavijo seznam siromašnih učencev in ga predložijo sejmškemu ravnatelstvu. Prost vstop ima tudi učitelstvo, ki spremlja mladino. Sorodniki učencev in učenek plačajo polovično vstopnino. V malem pratu ima mladina za vse komedije 50 do 70% popusta. Da bo poset pokrajinske razstave tehnično lažje izvedljiv, naj se zbere meščanske in ljudske šole v petek ob 2. popoldne na Vodniškem trgu, od koder odkorakajo z godbo na razstavo.

— **Iz Srednješole in visokošole opozarjamo.** da imajo danes, v četrtek in v petek polovično vstopnino na pokrajinsko razstavo, ako se izkažejo s kakršnokoli dijaško legitimacijo. Obisk v skupinah ni obvezen.

— **Iz Ljubitelje konjskega sporta in občinstvo sploh opozarjamo.** da so vstopnice za velike lahane in vozne dirke, ki se bodo vršile v soboto 24. in v nedeljo 25. t. m. na voljašem vežališču pri Dev. Mar. v Polju, v predprodaji pri tvrdki J. Gorec v palači ljubljanske kreditne banke. V interesu vseh, ki si nameravajo ogledati to zanimivo konjsko-sportno prireditev, da kupijo vstopnice že v predprodaji.

— **Iz Razgrnitve prvotnega imenika porotnikov.** Na mestnem magistratu je od 19. do 26. t. m. razgrnjen imenik prvotnih porotnikov za leto 1928. Eventualne ugovore proti vpisu kakega porotnika iz Ljubljane je podati magistratu do 26. t. m.

— **Iz Kopališče Tabor odprto** za javnost vsako sredo in soboto od 8—19 ure, ob nedeljah od 8—12 ure. Vhod nasproti vojašnice.

— **Iz Dr. Bielweis pričeni s 16. t. m.** ne ordinira do preklica.

— **Iz Popravek.** V poročilu o vrtnarski razstavi smo pomotoma navedli tvrdko Viktor Bajc, ki sploh eni razstavila. — Razstavila je tvrdka Ant. Bajec, Pod Tranč, kar je razvidno iz naslovnih tablic.

— **Iz Sestanek trgovskih nameščencev** je danes ob 8. uri zvečer v mali dvorani Trgovske zbornice. — Odbor Pomočnega zbora.

— **Iz Gozdovniški tabor pod Begunjsko.** Ljubljanski rod Zdrženja slovenskih gozdovnikov je razstavil pri tvrdki P. Magdič na Aleksandrovi cesti nekaj prav lepih slik z letošnje taborenja pod Begunjsko. Slike so vredne ogleda.

— **Iz Udruženje jugoslovenskih inženjerjev** priredi v četrtek 22. tm. ogled mestne klavnice. Sestanek članov ob pol štiri popoldne na lico mesta.

— **Iz Vreme.** Snoči je kazal barometer 759.6, termometer 17.3 stopinje C, danes ob 7. jutraj 759, termometer + 17 stopinj C, opoldne barometer 760, termometer 17.20 stopinj C. Soparno.

— **Iz Najdeni in izgubljeni predmeti.** V času od 1. do 15. septembra je bilo policiji prijavljenih več najdenih predmetov, med drugimi 1 samokres, 1 zlat prstan z dvema kamnom in 1 zlat poročni prstan z monogramom. Denarja je bilo najdenega 150 Din, izgubljenih pa 2520 Din, med njimi tudi en bankovec za 1000 Din. V kavarnah so našli več palic, moških in ženskih rokavic in več sportnih čepic.

— **Iz Pozabljeni potniki.** Nekateri potniki so zelo pozabljeni. V vlakih puščajo najraje klobuke in druge potniške predmete. Urad za najdene stvari na glavnem kolodvoru javlja, da so v času od 1. do 15. septembra našli 15 moških in 12 ženskih klobukov, 7 moških klobukov, 8 palic, več ročnih kovčgov, perila in drugih predmetov. Izgubljene predmete dobe stranke na glavnem kolodvoru.

— **Iz Drobni policijske kronike.** Policija je zaprla tri tatove in dva razgrajča. Prijavljena je večja tatvina gotovine in drugih stvari v vrednosti 2750 Din. Nedelja in večeršnji ponedeljek sta bila v znamenju pretepot, izgrediv in kaljenja nočnega mira. Prijavljenih je 6 pretepačev in 6 kalicev nočnega mira. Vozniki odnosno kolesarji — 9 po številu, — bodo imeli s policijo sitnosti radi prestopkov cestnopoličjskega reda.

— **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju v Ljubljani. Židovska ulica 5. Fr. Kos. 104

— **Iz Doše krasne bluze in predpasnik,** cene nizke. Kristof-Bučar, Stari trg 9.

Samo še danes ob: 4., pol 6., pol 8., 9.

prekrasna Francozinja

JETTA GOUDAL kot

Šejkova suznja

in ljubljence vsa ženskega sveta

MIHAEL VARKONI

«Elitni Kino Matica».

Iz Celja

— **Telefonska centrala v Celju** bo po odreditvi ministrstva pošte in brzjava odsej odprta do 24. ure.

— **Karambol dveh avtomobilov.** V nedeljo 18. t. m. ob 13. uri sta trčila na oglu Prešernove in Samostanske ulice dva avtomobila. Vsled močnega sunka sta bila oba avtomobila precej poškodovana. Kdo je povzročil nesrečo, bo dognala preiskava.

— **Sokolske plesne vaje** se prične v nedeljo, dne 9. oktobra. Vodil jih bo g. Černe iz Ljubljane.

— **Francoški krožek** bo imel v četrtek 22. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih v Nar. domu svoj občni zbor.

Iz Maribora

— **m Občinske volitve v Mariboru.** Meseca oktobra poteče zakonita funkcija doba mariborskega občinskega sveta. Kakor se zatrjuje, bodo razpisane nove občinske volitve meseca novembra in sicer za nedeljo dne 20. ali naslednjo nedeljo dne 27. novembra. Opažati je, da se klerikalci že sedaj pridno pripravljajo na te volitve in v svojih listih so že pričeli z napadi na levo in desno, da bi pravčasno pripravili »terenski, ki se jim na mestnem magistratu vedno bolj izpodmika izpod nog. Ponovno pa opozarjamo vse napredne volitve, naj se pravčasno pobirajo, da bodo vpisani v volilne imenike. Te dni se vrši uradni popravek imenikov na magistratu. Naj se vsakdo prepriča, ali je vpisan, ker se je že ponovno pripetilo, da so bili volilci, ki so že po 20 let neupravnosti v Mariboru, izbrisani in so to ugotovili še le na dan volitev, ko je bilo že prepozno. Klerikalnega paševanja na magistratu mora biti konec in zato je potrebno, da se vsak napredni volilec pobriga za svojo volilno pravico.

— **m Kanalizacija Vinarske ulice.** Vinarska ulica spada pravzaprav že v krčevinsko obdobje. Zato je mariborska občina pri svojem kanalizacijskem načrtu ni upoštevala. Ker pa je v tej ulici eden najvažnejših mariborskih zavodov, vinarska in srednja kmetijska šola, je sedaj občinski odbor sklenil z mestno občino dogovor, da se tudi ta ulica kanalizira. Stroške bo nosil občinski odbor.

— **m Ukinitev potega razreda gimnazije,** ki jo je prosvetno ministrstvo večraj brozjavno odredilo, je vzbudila v mestu upravičeno razburjenje. Nad 70 dijakov je vsled tega vrženih na cesto, ker večina staršev državnih uradnikov ne more pošiljati svojih otrok drugam, da bi nadaljevali študije. S tem je ukinitev znova popolnoma po nepotrebnem nebroj eksistent. To so prvi sadovi kleroradikalnega pakta. Kam sedaj z otroci, tega ne ve nihče. Če je preveč srednjih šol, naj se ukinejo res nepotrebne samostanske šole, državnih zavodov, zlasti pa taki, kakor je staroslavna mariborska gimnazija, pa se morajo na vsak način ohraniti neokrnjeni. Kakor iz vemo, se bo vršilo v prihodnjih dneh v Mariboru veliko protestno zborovanje. Napredne poslance pa pozivamo, naj zastavijo vse sile, da se ta sodna napaka Vukičević-Koroščevega režima čimprej popravi.

Veliko zanimanje za pokrajinsko razstavo

Že prve dni se je pokazalo, da imajo pokrajinske razstave lepo bodočnost. — Razne nove atrakcije. — Ocenjevanje sira in masla.

Letošnja pokrajinska razstava je že prve dni pokazala, da je bila ideja takih prireditev posrečena in da bo zanimanje za vsakoletne pokrajinske razstave od leta do leta večje. Šeasoma se bo spreminila pokrajinska razstava v splošno, vse panoge našega kulturnega, gospodarskega in družabnega življenja obsegačo revijo, na kateri bo našel sleherni posestnik nekaj, kar ga zanima.

Rekordnemu posetu v nedeljo, ko je bil naval tako velik, da so nestrpnosti »zastronjariji« polomili na severni strani celo ograjo in vdrli na sejmšče, je sledilo ponedeljkovo zatíšje. Vendar je bil pa tudi večeraj poset razstave razmeroma dober. Zanimivo je, da prihaja mnogo interesentov izven Slovenije, da se za razstavo zunaj ni delalo reklame. To je najboljši dokaz, da je prireditelj res prvovrstna. Zelo posrečena je bila misel združiti na razstavi koristno s prijetnim. Za koristno je vsestransko in v polni meri poskrbljeno v paviljonih, kjer najde posestnik toliko zanimivega in poučnega, da si vsega v enem dnevu niti ogledati ne more, za zabavo in razvedrilo pa skrbi mali prater, ki je nevarno zlasti mladini, ker ji neusmiljeno prazne žepe.

Včeraj in danes je bil poset razstave srednji. Večjega navala je pričakovati jutri, ko se bo vršila do 9. zvečer v Dolničarjem paviljonu pod pokroviteljstvom sejmškega ravnatelstva zanimiva tekma najlepših bubi glav in najlepših kit. Za prihodnje dni, morda že v četrtek, se obeta še druge atrakcije. Tako se bo vršila tekma najdebelejših ljubljancov, ki jih bo ogledoval in taksiral priznani strokovnjak na tem polju g. Sch. Dame so pri te tekmi diskretno izvezte. Obeta se tudi tekma najmanjše damske nožice in največje moške noge ter lepota konkurenca za naš nadebudni ženski podmladek. Vse to ima namen dvigniti med ljubljanskim prebivalstvom zanimanje za družabno življenje, ki je pri nas žal popolnoma zanemareno.

V nedeljo se bo vršila v zvezi s pokrajinsko razstavo velika razstava plemenskih konj, popoldne pa kot zaključek jesenskih kulturnih in gospodarskih svečanosti velike konjske dirke, ki naj pokažejo, da Slovenci tudi na tem polju viteškega sporta nočejo zaostajati za drugimi narodi. Atrakcij imamo torej dovolj, samo, če bi imeli še radodarnega finančnega ministra, pa bi bilo vse dobro.

Ocenitev sira in masla

Ocenitev sira in masla na pokrajinski razstavi ljubljanske velesejse se je vršila dne 17. t. m. V komisiji so bili gg.: Andrej Šarabon, veletrgovec, Ivan Jelac, veletrgovec, Franc Verbič, trgovec in inž. Podgornik, ravnatelj drž. kmetijske šole na Grmu. Navzoči so bili gg. svetnik Viljem Rohrmann, predsednik pokrajinske razstave, Praprotnik ter Anton Rožet, revizor in mlekarški instruktor Zveze slov. zadrug kot član odbora mlekarkega oddelka razstave. I. Hlebi sira so bili numerirani z zaporednimi številkami brez označbe firme. Ocenilo se je na ta način, da se je zavrtlo od vsake firme po dva hleba. Presojalo se je: prvič zunanost z največ petimi točkami, 2. Testo z največ petimi točkami, 3. Luknjavost z največ petimi točkami, 4. Okus in aroma z največ petimi točkami. Skupaj največ dosegljivih točk je dvajset. Rezultat ocenitve sira je:

Mlekarška zadruga, Radomlje, srebrna kolajna;
Graščina Neukloster (O. Pollack) srebrna kolajna;
Franc Poučič, Tešanovci, srebrna kolajna;
Mlekarška zadruga Semič, bronasta kolajna;

Beraška nadloga

je postala v Ljubljani naravnost neznosna. Kamorkoli se obrneš, v sredini mesta na najbolj prometnem kraju, ali na periferiji, v mestnih parkih ali zunaj v tirolskih nasadih, povsod naletiš pri vsakem koraku na berače obolega spola in raznih letnikov, počeni od 6 — 7-letnega otroka do sivolasnega starca. Cestotokar ti kažejo tudi razne telesne hibe, kakor je to navada ob priliki žeganja na deželi pri cerkvah. Vse molitve nasproti in človek bi moral nositi permanentno s seboj veliko vrečo kovanege drobiža, da bi mogel ali sploh hotel obdarovati le majhen del te beraške gilde.

Puščamo vprašanje, da li gre res za potrebne ljudi ali pa morda le za simulantе, popolnoma na stran, konstatiramo le, da so te razmere mesta Ljubljane nevredne in nečasne ter da tako ne gre naprej. Ljubljana ima toliko različnih socialnih ustanov, — klerikalci pravijo, da je to njih zaslug, kar je res, a le v toliko, da je veljala njih briga vedno le onim revežem, ki so njih volilci, na gospodarske, pridobitne in druge sloje, ki niso njih volilci, a na čijih razmerah lede vsake vrste socialne dajatve, ki morajo torej take socialne institucije vzdrževati, se pa nikdar niso ozirali in se ne bodo, — kapaciteta ljubljanskih socialnih institucij, pravimo, je že toliko, da dandanes nobenemu ljubljancu ni potreba beračiti, ki če morajo nati pridobiti krogi s svojimi dajatvami te institucije vzdrževati, imajo tudi pravico, da se jih pusti na ulici pri miru in da jih ne nadleguje pri vsakem koraku kak berač.

Policija naj se torej pobriga bolj za berače ter jih vse polovi in perustira. One, ki so v Ljubljano pristojni, naj izročijo mestnemu magistratu, kjer imajo že izza časa sociala - klero - komunističnega režima prošneca slovesa poseben »socialni« oddelček s celim kupom uradniških moči; onim pa,

Mlekarša Ptuj, bronasta kolajna;
Osrednja mlekarša Ljubljana, bronasta kolajna;
Mlekarša St. Lovrenc, bronasta kolajna;
Mlekarša zadruga Moravče, priznanje;
Mlekarša zadruga Cerklje ob K. priznanje;

Anton Zidar, Bistrica, Mokronog, priznanje;
Stopnja zlata kolajna najmanj 15 točk, srebrna kolajna najmanj 11 točk, bronasta kolajna najmanj 9 točk. Priznanje najmanj 8 točk.

II. Maslo je bilo označeno ravno tako s številkami brez firme. Kot merilo za ocenitev se je vzelo prvič vnanost 5 točk, 2. testo 5 točk, 3. okus in aroma 5 točk, skupaj največ dosegljivih točk je 15. Rezultat ocenitve masla je:

Mlekarška zadruga Savica, srebrna kolajna;
Mlekarša St. Rupert srebrna kolajna;
Mlekarška zadruga Vrhnika, srebrna kolajna;

Mlekarška zadruga Logatec, bronasta kolajna;
Sirsarna Senčur bronasta kolajna;
Mlekarška zadruga Srednjavos, bronasta kolajna;

Sirsarska družba Češnica, bronasta kolajna;
Osrednje mlekarne Ljubljana, bronasta kolajna;

Sirsarna Skofja Loka, bronasta kolajna;
Mlekarška zadruga Rataša Planica, bronasta kolajna;

Sirsarska druž. a Bitnje, bronasta kolajna;
Sirsarska zadruga Hraše pri Lescah, bronasta kolajna;

Anton Zidar, Bistrica, Mokronog, bronasta kolajna;
Sirsarska družba Stara Fužina, priznanje;
Mlekarška zadruga Podhom-Bled, priznanje;

Mlekarška zadruga Podkoren, priznanje;
Mlekarša Ptuj, priznanje;
Mlekarška zadruga Ribno pri Bledu, priznanje;

Stopnja zlata kolajna najmanj 20 točk, srebrna kolajna najmanj 16 točk, bronasta kolajna najmanj 14 točk, priznanje najmanj 12 točk.

V obeh skupinah ni torej zlate kolajne dosegla nobena tvrdka. Sir je razstavilo 28, maslo pa 10 firm.

— **20% popust na gledaliških vstopnicah** k vsem predstavam za čas II. pokrajinske razstave od 17.—26. septembra imajo posestniki kulturne razstave »Gledališče-Ljudstvo-Družba«, ki se nahaja v paviljonu K na sejmšču. Vsak posestnik te kulturne razstave dobi pri vstopu v paviljon listek, ki naj ga dobro shrani. Na podlagi tega listka ima pravico zahtevati pri gledališki blagajni 20% popust.

— **Uprava ljubljanske velesejse** je dovolila z ozirom na študijski pomen članom ljubljanske »Udruženja gledaliških igralcev« prost vstop na razstavo. Člani Udruženja naj se pri vstopu legitimirajo s člansko izkaznico, ki je opremljena s fotografijo.

— **Člani »Društva za narodno zdravje v Ljubljani«** imajo na podlagi članske izkaznice prost vstop na stalno higijensko razstavo v Ljubljani (velesejse).

— **»Higiena na deželi«** je naslov novega obsežnega oddelku Higijenske razstave na velesejmu. Obiskovalcu se nudi prilika premotriti preskrbo zdrave pime vode, na pravo domačega kopaliska itd. Oddelček vzbuja splošno pozornost tako kmetskega kot mestnega ljudstva.

— **Poizkusno oranje.** V sredo 21. tm. ob 2. uri popoldne se vrši na travniku za velesejemom poizkusno oranje z različni plugi, ki so razstavljeni na kmetijski razstavi. Kmetovake vabimo, da si to oranje ogledajo in se prepričajo o temeljitem preobračanju zemlje z novimi plugi.

ki niso pristojni v Ljubljano, je povratek v mesto enostavno prepovedati in jih potem oddati po odgonu v njih pristojno občino. Na ta način bodo ulice hitro očistene. Torej policija in magistrat, na plan!

Novice iz Splita

Split, 17. septembra.
Profesor Miroslav Alacević. Včeraj je umrl v 85. letu starosti profesor Miroslav Alacević, znan pianist in zaslužen narodni delavec. Pisal je v raznih novinah Evrope in Amerike ter širil svoje ideje, za kar so ga ponovno preganjali. Bil je dolgoleten član in ustanovitelj društva »Slavjanskog napredka«, ter odličan nacionalni borec. Pokopali so ga danes popoldne ob veliki udeležbi vseh slojev, kakor tudi zastopnikov oblasti.

Iz luke. Vojna šolska ladja »Vila Velibita« se je danes ukrcala s številno posadko učencev. Nahaja se na načrtnem potovanju. Med posadko je tudi precej Slovencev.

Naša trgovska mornarica. Dubrovčanka plovilca je naročila v Angliji velik parnik z 9800 tonami. Nova ladja se imenuje »Sv. Vlahov« in bo imela 50 ljudi posadke. Izdelana je bila v Glasgow-u. S tem je pridobila naša trgovska mornarica zopet veliko in novo brzovozno ladjo.

Novi angleški konzul v Dubrovniku. Danes je dospel iz Trsta novi angleški konzul Raynrey Wakefield, ki odpotuje na novo službeno mesto v Dubrovnik.

Sol. Danes je pripeljal parnik »Jadrin« 42 vagonov soli za tukaj

Kričeče razmere v naših obmejnih krajih

Mučen incident vinjenih vojakov. — Šikaniranje domačinov in turistov. — Nevarnost, da ostane tujsko - prometna propaganda brezuspešna. — Napravite red!

Iz Bohinja prihajajo prav čudne vesti. V nedeljo 11. t. m., torej na dan volitev, ko je bilo zabranjeno vsako točenje alkohola, je peljal neki izvozeček v Bohinjski Bistrici več vojakov tamošnje obmeje čete v pol ure oddaljeno vas Polje. Dotični so se v tamošnji gostilni — najbrže se jih je gostilničar zbal in jim dal iz strahu pijačo — hudo napili ter se v vinjenem stanju vračali z izvozečkom pozno zvečer v Bohinjsko Bistrico, kjer so nastanjeni. Imeli so s seboj revolverje in z njimi streljali na cesti tik pred vasio, to pa ravno v času, ko se je peljala mimo v avtomobilu — kraljica Marija. Orožništvo, ki je imelo itak svoje patrolje zmagaj, je bila takoj vse na nogah in je še tekom noči ugotovilo dejanski stan in krivce obmejne vojske enurilo. Kaj se je z njimi zgodilo, še ni znano.

Vest o tem naravnost neverjetnem dogodku se je bliskoma razširila po Bohinju v obliki senzacije. Ljudje so govorili, da so pijani vojniki streljali na našo kraljico. Vest o tem nečuvnem dogodku je napravila na mirno in lojalno bohinjstvo prebivalstvo, ki je kralja in kraljice pri njih izletih po Bohinjski dolini že zelo vajeno ter ju spoštljivo pozdravlja, zelo mučen vtis. Ljudje so ogorčeni in pričakujejo, da bodo vojniki divji, ki jim je bilo na izlete s seboj revolverje, najbrž proti predpisom, in z njimi po cestah nevarno streljali, prav eksemplarično kaznovani, a tudi njih komandant pozvan na odgovor.

Tudi mi se pridružujemo ti zahtevi, pred vsem s stališča publicistike. Kajti v Bohinju je še vedno dosti tujcev in nikakor ni izključeno, da bo ta dogodek zagledal danes ali jutri beli dan v italijanskem in nemškem tisku pod tatarskim naslovom: »Atentat na srbsko kraljico«, dasi seveda ni nikakega dvoma, da streljanje ni veljalo njej, kakor je bilo le naključje, da se je ravno v tem času kraljica mimo pripeljala. Seveda se mora zahtevati tudi od vinjenih vojakov, da spoznajo vzlic temu kraljevski avto, saj ga v Bohinju razločuje od drugih avtomobilov že vsak otrok.

Tudi sicer se čujejo o nastopu vojakov te obmeje čete v Bohinju zelo nepopolne vesti, tako iz krogov domačinov, kakor zlasti tudi iz krogov turistov, ki posejajo črno prst in njeni planinski koč. Malnerjevo in Orožnovo. Vojaki ovirajo kmete, pastirje, drvarje na poslih v planinah in so baje pred kratkim celo prignali v dolino v Bistrico čredo koz, ki so se pasle v obmejnem gorovju. Morali so jih pa, menda na energično postopovanje orožništva, odgnati zopet nazaj. Nadlegujejo turiste na potu in po kočah ter zahtevajo »legitimacije«, dasi jih večinoma še brati ne znajo, kakor se je to primerilo našemu dopisniku pred kratkim v Malnerjevi koči. Tja je prišel proti večeru neki obmejni vojak »komodno« adjutiran, brez puške, ter je zahteval legitimacijo. A, ko mu je naš dopisnik, ki je imel namen napotiti se drugi dan na črno prst in oditi na goriško stran v Hudo južno, izročil na vpogled svoj potni list z italijanskim vizumom, ga je držal vojak v roki — narobe, tako da je mogla brati oskrbnica koč, ki je stala vojaku nasproti, Tableau!

O smešnem dogodku z vojakom v tej koči pripoveduje oskrbnica. Nekoč je posetilo kočjo večje število dijakov iz Srbije in prišla sta dva vojaka-Srba, tudi »komodno« adjutirana, ki sta nastanjena v koči na »Kaču«, koda 1363, kake pol ure od Malnerjeve koč, te dijake legitimirali. A naletela sta pri svojih lastnih rojakih zelo slabo. Dijaki so se jima postavili po robu ter energično odklonili vsako legitimiranje, češ da vojaka nimata znakov, da sta v službi, in ker oni niso na meji. Vojaka sta bila primorana vrniti se v svoj stan in se opremiti službeno s puško, na kar so šele dijaki pokazali svo-

je legitimacije, ko sta se pojavila vnovič službeno.

Po našem mnenju so taki vojniki morda na mestu na alpski meji, a v našem gorovju prav gotovo ne, ne glede na to, da imamo vendar za pobijanje tihotapstva v Bohinju celo armado finančnih stražnikov, a za straženje mej in legitimiranje naše izobraženo orožništvo. Zdi se nam, da je vsako legitimiranje turistov in sploh oseb, ki ne izgledajo sumljivo, v obče popolnoma odveč dotlej, dokler ti ne hodijo po meji ali je ne prekoračijo.

Glede prekoračenja meje v bohinjsem gorovju pa izvedemo in javljamo turistom v svarilo, da ti obmejni vojniki, po nalogu svojega komandanta v Bohinjski Bistrici, ne dopuščajo v gorovju nikomur in nikjer prekoračiti meje, čeprav ima dotičnik pravilni potni list z italijanskim vizumom. To se je pripetilo našemu dopisniku, kateremu na znanem sedlu pod Črno prstjo, koda 1760, kjer ima obmejna četa kolibo, vojniki tudi niso pustili, da bi odstopil po lepem jahalnem potu v Stražišče in Hudo južno. Pri tem je seveda postransko vprašanje, davi bi mu to dovolili Italijani ali ne.

Da, celo na prelazu Bača, koda 1281 »Rindlochpass«, — kakor je pripovedoval zgoraj omenjeni vojak, ki je potni list držal v roki narobe — kamor vodi cesta, po kateri se je vršil nekdanji, preden je stekla bohinjska železnica, ves promet Bohinjec na Goriško, v Baško dolino, in obratno, da na tem prelazu historičnega slovesa, kjer celo Italija ne dela pri prestopu meje nobenih ovir, ti vojniki ne pustijo nikogar čez mejo v Italijo, tako da tamošnja italijanska postaja prav za prav nima nič opravila. Vojaki pravijo, da jim je dal tak nalog njihov komandant v Bohinjski Bistrici, ki je s tem brez dvoma prekoračil svoj delokrog.

Da gre tu res najbrž le za samolastnost tega komandanta obmejne čete, to potrjuje je nastopu te bohinjske obmeje čete popolnoma nasprotno postopanje kranjsko-gorske obmejne čete, nastanjene na prelazu Vršiču, koda 1611. »Moistropass«.

Tu so razmere glede medsebojnega prometa Kranjskogorčanov in Trentarjev še danes ravno tiste, kakor so bile svojčas na prelazu Bača. Ondotna Eričevca koč, poprej Vošthütte, je oddaljena le 5 minut od italijanske meje, dočim je od Malnerjeve koč do meje 1 in pol ure vseh. A tukajšnjim obmejnimi četnikom nikakor ne prihaja na misel, da bi nadlegovali v tej koči turiste, dobro se zavedajoč, da v to nimajo nikake postavne pravice. Tudi pušča jo čez mejo brez vsake ovire tako pastirje in domačine, ki so v posesti za obmejne prebivalstvo upeljanih »propustnic«, kakor tudi turiste s potnim listom. Saj poslednji sploh drugače ne bi mogli priti n. pr. na Mojstrovko, ker vodi pot ves čas po italijanskem ozemlju. Imajo celo seznam, v katerega vpisujejo (!) osebe podatke dotičnih oseb, ki gredo čez mejo. Vendar obstoja tudi tu mala omejitev v toliko, da se prekoračenje meje ne sme vršiti pred solčnim vzhodom in po solčnem zahodu, a je vendar naš dopisnik dosegel pri naredniku, da je smel prekoračiti mejo tudi pred solčnim vzhodom, ker bi bilo sicer za turo na Mojstrovko prepozno.

Kar je mogoče v Kranjski gori, mora veljati pač tudi za Bohinj; ker morajo biti postavne povsod enake.

Take razmere so gotovo nevzdržne, skrajni čas je, da se napravi tu red. To pa ne samo v interesu našega domačega prebivalstva in naših turistov, ki se bridko pritožujejo, marveč tudi z ozirom na tučce, zlasti Nemce iz »rajha« in Čehe, ki so letos na našo veliko reklamo v inozemstvu posejali Bohinj (in seveda tudi druge naše

kraje) v ogromnem številu. Zaseden je bil vsak kotiček, ki je bil na razpolago sploh. Posejajo ga tudi še sedaj v jeseni. Tako je srečal naš dopisnik, ko se je neprostovoljno vračal s Črne prsti nazaj v Bohinj mimo zatvorjene (!) Orožnove koč, čije zatvoritve pa naše S. P. D. ni razglasilo pravočasno po listih, dve — dami iz Magdeburga, namenjeni na vrh in potem v Italijo. Dal je jima potrebna navodila za vrnitev mimo Malnerjeve koč, ker se gotovo ne bi mogli z vojakom stražarjem na sedlu pod vrhom sporazumeti glede prestopa v Italijo. (Konec jutri.)

Boj proti strupenim kačam

V Indiji podleže kačjemu strupu vsako leto do 20.000 oseb. — Učenjaki so začeli izdelovati protistrup, ki obvaruje človeka strašne smrti.

Statistika, ki jo objavljajo angleške oblasti v Indiji, pravi, da zahtevajo strupene kače tam vsako leto do 20.000 človeških žrtev. To število je tem strašnejše, ker gre samo za neznamen del zemlje in ker so strupene kače razširjene po vsem svetu, tako da podleže njihovem strupu vsako leto najmanj dvakrat toliko ljudi kakor v sami Indiji. Posebno nevarne so kače v Afriki, srednji in južni Ameriki in Avstraliji. Tudi pri nas zahtevajo strupene kače vsako leto nekaj človeških žrtev.

Zato je razumljivo, da se znanstveniki že davno pečajo s problemom uspešne borbe proti kačjemu piku. Prvi, ki je začel v večjem obsegu eksperimentirati na tem polju, je bil dr. Albert Calmette iz Pasteurjevega zavoda v Parizu. Ta učenjak je prvi imuniziral konja proti strupu znane strupene klopotče in poslal serum v Indijo, kjer se pa ni dovolj razširil, kajti prebivalstvo še ni na oni stopnji civilizacije, da bi bilo dovzetno za sistematično borbo proti kačjemu strupu. Tako je ostalo vse pri starem in številu človeških žrtev, ki jih zahtevajo kače, se v Indiji ni zmanjšalo.

Calmette pa ni bil zadnji med učenjaki, ki se bore proti kačjemu piku. Sledila mu je celotna znanstvenikov, ki so raziskovali kačji pik s kemičnega stališča in skušali najti učinkovit serum proti njemu. Največji uspeh je dosegla znanost na tem polju v Braziliji, kjer je bil ustanovljen zavod za izdelovanje seruma proti kačjemu piku. Ravnatelj tega zavoda dr. Vital Brasil je kmalu zaslovel po vsem svetu kot strokovnjak za kačje strupe in protistrupe. Njemu se je posrečilo odkriti serum, ki je rešil že mnogo ljudi strašne smrti vsled kačjega pika. Dr. Brasil je ugotovil, da so potrebni za razne vrste strupenih kač različni serumi. Ako se hočemo uspešno boriti proti kačjemu strupu, je treba izdelovati vse vrste serumov. Pri tem si pomagajo učenjaki s konji, ki so med vsemi živalmi najboljši producenti kačjega protistrupa. Konju vbrizgajo najprej neznatno količino kačjega strupa, ki ga dobe na ta način, da dajo strupeni kači zasadi zobe v pergamentni papir na stekleni posodi, v katero kane strup. Čim si konj po prvem vbrizganju kačjega strupa opomore, dobi večjo količino in to se ponavlja dotlej, dokler konj ne prenese tudi injekcije, ki bi bila sicer smrtonosna. Čim je konj popolnoma imuniziran, mu vzamejo izvestno količino krvi ter jo nalijejo v okroglo posodo in puste nekaj časa stati. Rdeča krvna telesa ostanejo na dnu posode, nad njimi se pa izloči serum, ki ga vporabljajo proti kačjemu piku. Par kubičnih centimetrov tega strupa zadostuje za imunizacijo proti piku navadne strupene kače.

Čim dobi človek, ki ga je pila strupena kača, injekcijo tega seruma, se pokažejo blagodejne posledice že tekom ene ure tudi v slučaju, če se je kačji strup že razlezel po krvi. Halucinacije prenehajo in oteklina, ki so za kačji pik tako značilne, rapidno popelmajo. Pacient je v nekaj dneh popolnoma zdrav.

V Glenoldenu v Pensilvaniji ustanove v kratkem zavod za izdelovanje serumov proti kačjemu piku. Nevarnost, ki preti prebivalcem Zedinjenih držav od nešteti vrst strupenih kač, je vsled naraščajoče kolonizacije neobljubnih krajev od dne do dne večja. Strupene kače so v Severni Ameriki tako razširjene, da se turisti ne upajo taboriti na prostem. Ravnatelj novega zavoda bo eden sodelavcev dr. Brasilja. Manjši zavod za izdelovanje serumov proti kačjemu piku bo ustanovljen v Hondurasu, kjer je velika kačja farma, ki bo dobavljala za serume potreben kačji strup.

Strahovita letalska nesreča

Novi prekoceanski poleti.

Na letališču Hedleyfield v New Jersey se je pripetila v nedeljo težka letalska nesreča, ena največjih značilnih katastrof, kar jih pomni zgodovina letalstva. Na tla je tresčilo potniško letalo, pri čemur je bilo osem oseb ubitih, a štiri težko ranjene. Katastrofo je zakrivila preobremenitev letala.

Aeroplan je bil potniški tipa »Fokker«, ki je vobče v Ameriki najbolj razširjen. Letalo ni služilo direktnemu zračnemu prometu, marveč je prevajalo potnike za zabavo po mili volji, kamor so pač hoteli. Za tako luksuzno vožnjo z aeroplanom se v Ameriki plača 5 do 10 dolarjev in je zlasti ob nedeljah rekorden poset na aerodromih. Omenjeno letalo je imelo prostora za 10 potnikov, toda pilot se je dal pregovoriti in je vzletel s 12 oseb. To je postalo za letalo usodno.

Ko je bil aeroplan v višini 500 m, je nenadoma odvedel motor. Ogromna pila se je nagloma naprej na glavo in v naslednjem hipu skoraj navpično strmoglavila na zemljo. Pri padcu se je letalo zapicilo v zemljo, si zlomilo obe krili, a silovit sunek je potisnil motor v potniško kabino, kjer je naravnost sprisal pet potnikov. Na kraj nesreče je takoj prišlo na tisoče gledalcev, ki so bili priča strahotnega prizora. Razvaline letala in strahovito razbita trupla so tvorila eno samo maso, čečanje ostalih štirih potnikov, ki so katastrofo preživeli, je bilo tako pretresljivo, da so stopile mnogim solze v oči. Med ubitimi sta tudi dva otroka. Stanje preživelih je brezupno.

Kakor javljajo listi, je v New Yorku radi velike nesreče zavladala velika po-

bitost, prava nacionalna žalost, v letalskih krogih pa obstaja bojazan, da bo katastrofa zmanjšala zanimanje za avijatiko.

Američani se kljub številnim neugodam ne strašijo prekoceanskih poletov. To dokazuje primer dveh Američank, Miss Eldere in Miss Grayson, ki sta prijavili svoj polet preko oceana. Elderova starta v slučaju ugodnega vremena že te dni, in sicer z letalom »American Girl«. Poleteti namerava v Pariz.

Irski kapetan Mac Intosh, čigar prvi prekoceanski polet se je ponesrečil, se znova pripravlja k startu. Kapetan pripoveduje, da je 300 milj daleč od irske obale zaletel v gosto meglo in da je moral letati sedem metrov nad morjem, da je imel nekoliko svetlobe. Boriti se je moral s hudim vetrom, ki ga je prisilil k povratku. Pred pristanom je moral vreči 250 galon bencina v morje. Čim bo vreme ugodno, bo zopet startal.

Odklonjena prostovoljna justifikacija

Povodom justifikacije Sacca in Vanzettija se je vnela po vsem svetu resna debata, da li je justifikiranje na električnem stolu humano, ali ne. Večina evropskih učenjakov, zlasti pa zdravnikov je zastopala mnenje, da ubijanje človeka potom elektrike ni humano in da elektrika sploh ne ubija, pač pa samo povzroči začasno otrpnjenje srca.

Da podkrepi izvajanje zdravnikov in učenjakov, je bil danski novinar Torbil Bratford takoj pripravljen, da sam sede na električni stol, o čemur smo nedavno poročali. Bratford je stavil pogoj, da je justifikacija izvede s tako močnim tokom, kakor pri normalnih justifikacijah, dalje, da ji prisostvujejo odlični izvedenci na polju fizike in zdravniški in da se prične takoj po združenem usmrčenju s poskusi zopetnega oživiljenja.

Kakor javljajo sedaj iz Amerike, so pristojne oblasti odklonile ponudbo danskega novinarja, pač pa je dobil Bratford zapeljivo ponudbo od nekega ameriškega varijeteja. Podjetje je pripravljeno dati mu lepo odškodnino, če sede za poskušajo na električni stol. — Bratford pa je ponudbo odklonil.

Morsko strašilo v Tihem oceanu

Zadnje čase so krožile med prebivalstvom primorskih krajev Koreje, Japonske in Kitajske govorice v zagonetnih prikazih, ki se pojavljajo med nevihtami na morju zdaj tu zdaj tam in straši potnike, potem pa zopet naglo izgine. — Lahkoverno ljudstvo je videlo v tem morsko strašilo, mornarji pa, ki so že opetovano videli prikazen, so trdili, da gre za ogrode podmornice, ki ga premetavajo valovi po oceanu. Nihče pa ni mogel točno ugotoviti, kakšna podmornica je to in kateri državi je pripadala. Sebe posadki ameriškega parnika »Liberator«, ki je videla morsko prikazen med vožnjo proti Jokohami, se je posrečilo ugotoviti, da gre za ostanke nemške podmornice. Kapitan omenjenega parnika je dal demontirano podmornico preiskati. Parnik jo je zadržal in ko so odprli hermetično zaprta vrata, jim je udaril nasproti tak smrad, da so morali ogled notranjosti opustiti.

Vse kaže, da gre za nemško podmornico, ki je bila v decembru 1925. demontirana in prepučena svoji usodi. Kapitan ameriškega parnika je pustil vrata odprta tako, da se je podmornica napolnila z vodo. Odslej bodo imeli ribiči in prebivalstvo primorskih krajev pred morskim strašilom mir.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

Popolnoma suha, lepa BUKOVA DRVA

v polenih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavlja trdnica ARBOR d. d., Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1 m³ naprej. Dostavlja tudi na dom. Telefon 2546.

Stroji

za betonski strešnik.

Stroji za betonski zidak. Stroji za betonske otle kose. Oblike za cevi in stopnice. Stroji za brušenje in poliranje. Stiskalnice za cementne plošče vseh vrst.

Mešalniki za malto in beton.

Kamenolomci, valjarnica, Izpiralnice za pesek, prod itd.

Tvojnica strojev Dr. Gaspary & Co., Markranstädt, b. Leipzig

Katalog št. 95 brezplačno.

Stara moška obleka — za srednjevelikega gospoda — napredaj. — Naslov pove uprva »Slov. Naroda«. 2130

Sodi !!

Prodaj dobro ohranjene sode za vino itd. od 15, 20, 30 hl. Cena je od 1 l 30—40 para. — Vprašati pri Posarič, Mače pri Zlataru, Hrvaščina. 1955

Večje stanovanje

dveh sob in kuhinje, velik vrt v Stožicah se odda takoj. Pravno tudi za obrtnika. — Ponudbe pod »Takojšnje stanovanje/2052« na upravo »Slovenskega Naroda«. 2069

10 do 15.000 Din

posojila išče trgovec za dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom. — Garancija sigurna; obresti plačam dobro. — Ponudbe pod »Posojilo/2052« na upravo »Slov. Naroda«. 2069

Stanovanje dveh sob, kuhinje in pritlikin — se odda s 15. septembrom. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2069

Trgovsko naobrazena gospodinja — prijetno zunanost, s premoženjem, želi znanja s trgovcem, starim do 33 let, kateri poseduje svojo lastno trgovino z mešanim blagom. — Samo resne ponudbe s sliko in pravnim naslovom je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Trgovnost strogo zadržana/2059«. 2069

Enodružinsko hišo

z vrtom v mestu ali v bližini kupim takoj. — Ponudbe z navedbo cene je poslati pod »V dobrem stanju/2121« na upravo »Slov. Naroda«. 2130

Kupujemo zlato,

srebro ter zlat in srebrno denar. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana • Šiška Jerneja cesta 8. 95/L

Vsled preselitve

napredaj pohištvo, kuhinjske opreme, moško perilo in obleke, moško perilo, obleka itd. — Bleiweisova cesta 20, pritličje, levo. 2129

Stanovanje dveh sob

in kuhinje, velik vrt, 30 minut od glavne pošte — oddam takoj. — Ponudbe pod »Zračno/2131« na upravo »Slov. Naroda«. 2130

Trgovska pomočnica

izurjena v manufakturi stroki — išče službo v večji trgovini v mestu. — Ponudbe pod »Dobra moč/2134« na upravo »Slov. Naroda«. 2130

Dvodružinska hiša

(novozidana), velik vrt — takoj napredaj. Kupcem dobi stanovanje dveh sob in kuhinje. — Ponudbe pod »Ugodna cena/2133« na upravo »Slov. Naroda«. 2130

Zračno sobo

z električno razsvetljavo v Rožni dolini — oddam takoj gospodu. — Dopisi pod »Soba/2132« na upravo »Slov. Naroda«. 2130

Najboljša v materialu in konstrukciji so: **kolesa, šivalni stroji** znamke GRITZNER, Adler in Phoenix. **URANIA PISALNI stroj** ter **švicarski PLETILNI stroj DUBIED.** Najlešje oreme, samo pri **Josip Petelinu** v LJUBLJANI blizu Prešernovega spomenika ob vodli. — telefon 2913 **Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila.**

Francoska linija (French Line)

Cie. Gle. Transatlantique **HAVRE-NEWYORK** samo 5 1/2 dni čez morje

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentino, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik **Ivan Kraker, Ljubljana** Kolodvorska ulica 35

